

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 14.6.2002
COM(2002) 308 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Προγραμματισμός των διαρθρωτικών ταμείων για την περίοδο 2000-2006 :

αρχική αξιολόγηση της πρωτοβουλίας Urban

Η παρούσα ανακοίνωση προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το έτος 2002. Εξετάζει τα κυριότερα στοιχεία των προγραμμάτων κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN για την περίοδο 2000-2006, τονίζοντας τα χαρακτηριστικά των επιλέξιμων περιοχών, τις διαπραγματεύσεις με τα κράτη μέλη και την επιτευχθείσα από την ΕΕ προστιθέμενη αξία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ενημερωτική περίληψη.....	3
1. Η πρωτοβουλία URBAN στα Διαρθρωτικά Ταμεία.....	8
1.1. Προβληματισμός για τα αστικά κέντρα και πολιτική συνοχής	8
1.2. Προέλευση της πρωτοβουλίας URBAN: πειραματικά αστικά σχέδια και URBAN I	10
1.3. Πεδίο εφαρμογής του URBAN II	11
1.4. Χρηματοδότηση.....	13
2. Επιλογή περιοχών	14
2.1. Το πλαίσιο επιλογής	14
2.2. Διαδικασία επιλογής στο εσωτερικό των κρατών μελών	15
2.3. Γεωγραφική θέση των προγραμμάτων του URBAN II	16
2.4. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των περιοχών που επιλέχθηκαν	17
3. Επισκόπηση των προγραμμάτων	19
3.1. Περιεχόμενο των προγραμμάτων	20
3.2. Παραδείγματα έργων ανά προτεραιότητα δαπανών	21
3.3. Διαχείριση και εταιρική σχέση	22
4. Προστιθέμενη αξία του URBAN II	23
4.1. Επίτευξη κοινοτικών στόχων.....	23
4.2. Φαινόμενο μόχλευσης	26
4.3. Υλοποίηση	26
4.4. Συνεργασία και δικτύωση.....	27
5. Συμπεράσματα	27
Παράρτημα I: Πρόσθετες πηγές	31
Παράρτημα II: Γλωσσάριο όρων	32
Παράρτημα III: Πίνακες	36
Παράρτημα IV: Χάρτης των προγραμμάτων του URBAN II	46

Ενημερωτική περίληψη

Οι αστικές περιοχές αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις και ευκαιρίες. Από τη μία πλευρά, οι πόλεις αποτελούν περιοχές ιδιαίτερα σημαντικές για την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη πλευρά, σε αυτές εντοπίζονται και "μελανά σημεία", με υψηλούς δείκτες ανεργίας, εγκληματικότητας, φτώχειας και εγκατάλειψης. Αυτές οι "συνοικίες σε κρίση" αντιμετωπίζουν προβλήματα οικονομικής ολοκλήρωσης και κοινωνικής ένταξης, τα οποία σχετίζονται συχνά με τη συγκέντρωση εθνικών μειονοτήτων.

Η κοινοτική πρωτοβουλία URBAN έχει σκοπό να ενισχύσει τις αστικές περιοχές που αντιμετωπίζουν κρίση, ιδιαίτερα όσον αφορά τους τρεις κύριους άξονες δαπανών: φυσική και περιβαλλοντική ανάπλαση, κοινωνική ένταξη, επιχειρηματικότητα και απασχόληση. Αυτό επιτυγχάνεται με μια προσέγγιση που στηρίζεται στην προστιθέμενη αξία ως προς τις εθνικές και τις άλλες κοινοτικές πολιτικές, ιδιαίτερα όσον αφορά:

- Τη **στόχευση** μικρών περιοχών με έντονα προβλήματα. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση που απαιτείται για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η περιοχή.
- Την εστίαση σε θέματα κοινοτικού ενδιαφέροντος στις αστικές περιοχές, ιδιαίτερα στην **κοινωνική ένταξη**, την **ένταξη** των μειονοτήτων (που συγκεντρώνονται κυρίως στις περιοχές του URBAN) και το **φυσικό περιβάλλον**. Εξαλείφοντας αυτά τα εμπόδια για τις επενδύσεις, το URBAN συμβάλλει στην **οικονομική συνοχή** και στην αειφόρο ανάπτυξη της πόλης στο σύνολό της.
- Την **τοπική εταιρική σχέση**. Στο ένα τρίτο περίπου των περιπτώσεων, φορέας διαχείρισης είναι οι τοπικές αρχές ενώ σε άλλο ένα τρίτο, οι τοπικές αρχές επιτελούν εκ των πραγμάτων πολλές λειτουργίες τέτοιας φύσης. Παρομοίως, σε ποσοστό άνω του 80% των περιπτώσεων, ομάδες της τοπικής κοινότητας συμμετέχουν στη διαμόρφωση του προγράμματος.
- Ένα πρόγραμμα δικτύωσης για την **ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών**, το οποίο βασίζεται σε ένα συστηματικό κύκλο μάθησης.

Το URBAN δεν αρκεί από μόνο του για την επίλυση όλων των προβλημάτων σε αυτόν τον τομέα, μπορεί όμως να χρησιμεύσει ως μοντέλο εθνικής πολιτικής και ως μέσο διάδοσης βέλτιστων πρακτικών.

URBAN: βασικά χαρακτηριστικά

- Το URBAN είναι μία από τις τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ. Οι υπόλοιπες τρεις είναι το Interreg (διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία), το Leader+ (πιλοτικά προγράμματα αειφόρου ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές) και το Equal (αντιμετώπιση ανισοτήτων και διακρίσεων στην αγορά εργασίας). Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά, όπως το γεγονός ότι χρηματοδοτούνται από ένα μόνο διαρθρωτικό ταμείο, ότι εστιάζουν στη δημιουργία εταιρικών σχέσεων και δικτύων για ανταλλαγή εμπειριών.

- Το URBAN εγκαινιάστηκε το 1994, κατόπιν μιας πρώτης, επιτυχημένης σειράς προτύπων πειραματικών (πilotικών) έργων. Το URBAN I (1994-99) είχε σκοπό την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού σε 118 ευρωπαϊκές πόλεις και είχε σαν αποτέλεσμα την ενεργό τοπική συμμετοχή και πολλά επιτυχημένα έργα.
- Το URBAN II (2001-2006) που βασίζεται σε αυτή την επιτυχία, περιέχει αρκετές βελτιώσεις (απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, συμπερίληψη πόλεων μικρού και μεσαίου μεγέθους στο πρόγραμμα, μεγαλύτερη διαφάνεια στα κριτήρια επιλογής των περιοχών, ένα πρόγραμμα δικτύωσης για την ανταλλαγή εμπειριών).
- Τα 70 προγράμματα του URBAN II καλύπτουν έναν πληθυσμό περίπου 2,2 εκατομμυρίων κατοίκων, με χρηματοδότηση 730 εκατομμυρίων ευρώ από το ΕΤΠΑ και συνολικές επενδύσεις 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τα προγράμματα εστιάζουν στους χρηματοοικονομικούς (ενίσχυση ανά κάτοικο) και εδαφικούς δείκτες (ενίσχυση ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο) – η ενίσχυση ανά κάτοικο είναι κατά 30% υψηλότερη σε σχέση με το στόχο 2.
- Οι περιοχές του URBAN II επιλέχθηκαν από τα κράτη μέλη με βάση αντικειμενικούς κοινωνικοοικονομικούς δείκτες, οι οποίοι αντανακλούν τα κριτήρια που ορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές καθώς και άλλους παράγοντες, όπως η ποιότητα του προτεινόμενου προγράμματος, η ισόρροπη κατανομή των προγραμμάτων στο εσωτερικό του κράτους μέλους και η συνεκτικότητα με τις εθνικές και λοιπές κοινοτικές δράσεις.
- Οι περιοχές που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο του URBAN II αντιμετωπίζουν πολλές σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις. Για παράδειγμα, οι δείκτες ανεργίας και εγκληματικότητας κυμαίνονται σε ποσοστά σχεδόν διπλάσια του κοινοτικού μέσου όρου. Επιπλέον, το ποσοστό των μεταναστών είναι υπερδιπλάσιο του αντίστοιχου στις πόλεις που συμμετέχουν στον «αστικό έλεγχο» (Urban Audit). Τέλος, άλλο παράδειγμα είναι η αναλογία χώρων πρασίνου – ένας δείκτης περιβάλλοντος και άνετης διαβίωσης – που ανέρχεται στο ήμισυ μόνο του μέσου όρου των αστικών περιοχών στην ΕΕ.
- Τα προγράμματα που προτείνονται στο πλαίσιο του URBAN II δίνουν μεγάλη προτεραιότητα στην περιβαλλοντική ανάπτυξη, η οποία αντιστοιχεί στο 40% των προγραμματισμένων δαπανών. Οι δύο επόμενοι άξονες – κοινωνική ένταξη και επιχειρηματικότητα/απασχόληση – αντιστοιχούν μαζί σε 42%. Το υπόλοιπο ποσοστό αφορά άλλες προτεραιότητες, ιδιαίτερα τις μεταφορές και την κοινωνία των πληροφοριών μολονότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, αναλογούν μεγαλύτερα ποσοστά σε αυτές.
- Από τα 70 προγράμματα, 31 αφορούν συνοικίες αστικών περιοχών, 27 την περιφερειακές περιοχές, 4 μικτές περιοχές και 8 ολόκληρες πόλεις. Δεν φαίνεται να υπάρχει άμεση σύνδεση ανάμεσα σε αυτήν την τυπολογία και στην προτεραιότητα που αποδίδεται σε διαφορετικά είδη μέτρων.
- Η έγκριση μιας σειράς κοινών δεικτών που βασίζονται στον αστικό έλεγχο, για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων είναι μια σημαντική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση.

- Τα προγράμματα οργανώθηκαν σχετικά γρήγορα, ιδιαίτερα σε σύγκριση με τα προγράμματα των υπόλοιπων διαρθρωτικών ταμείων. Η απλοποίηση των διαδικασιών στο URBAN II θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πρότυπο και σε άλλες περιπτώσεις.

Συμπεράσματα

Το ζήτημα των αστικών περιοχών είναι μια πολιτική προτεραιότητα με αυξανόμενη σημασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από τη μία πλευρά υπάρχουν οι παραδοσιακές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές πόλεις – η ανάπτυξη δύο ταχυτήτων στο εσωτερικό της ίδιας πόλης, η ανάγκη αειφόρου ανάπτυξη της αστικής οικονομίας. Παράγοντες όπως η παγκοσμιοποίηση μπορεί να εντείνουν αυτές τις πιέσεις. Από την άλλη πλευρά, οι πόλεις διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα.

Από τις προσεγγίσεις που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του URBAN και των άλλων κοινοτικών πρωτοβουλιών, μπορούν να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα για το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτικής, όπως:

- Η ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία συνδυάζει κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά μέτρα σε μια δεδομένη περιοχή, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα πολύπλευρα προβλήματα που αντιμετωπίζει.
- Η έμφαση σε σχετικά μικρές περιοχές, με αποτέλεσμα να μεγιστοποιείται η επίδραση και η οικονομική αποδοτικότητα των μέτρων.
- Η ευελιξία επιλογής περιοχών σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες και προτεραιότητες, οι οποίες παράλληλα πληρούν τα κοινοτικά κριτήρια και επιλέγονται υπό καθεστώς διαφάνειας.
- Η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και η ευελιξία, ιδιαίτερα η ορθολογική διαχείριση της κοινοτικής χρηματοδότησης από ένα μόνο ταμείο βάσει ενός συνόλου διαδικασιών, καλύπτοντας παράλληλα το ίδιο φάσμα μέτρων.
- Η ισχυρή έμφαση στην τοπική εταιρική σχέση, συμπεριλαμβανομένων των ομάδων της τοπικής κοινότητας. Με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσονται οι τοπικές δυνατότητες, καθιστώντας αποτελεσματικότερα τα προγράμματα. Επίσης, προωθούνται νέα ευρωπαϊκά μοντέλα διακυβέρνησης, με αποτέλεσμα η Ευρώπη να έρχεται πιο κοντά στους πολίτες της.

Η προστιθέμενη αξία της κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN θα εξεταστεί περαιτέρω στο πλαίσιο της αξιολόγησης του URBAN I (η σχετική έκθεση αναμένεται το 2003). Αυτή η πληροφόρηση θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την προετοιμασία της τρίτης έκθεσης για τη συνοχή και των προτάσεων της Επιτροπής για την πολιτική συνοχής μετά το 2006.

1. Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ URBAN ΣΤΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

1.1. Προβληματισμός για τα αστικά κέντρα και πολιτική συνοχής

Η προβληματική για τα αστικά κέντρα είναι θεμελιώδης για την οικονομική και κοινωνική συνοχή στην Ευρώπη. Κατά την έναρξη των συζητήσεων με θέμα τις μελλοντικές προτεραιότητες οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (δεύτερη έκθεση για τη συνοχή, 2001)¹ δήλωσε ότι:

Το ζήτημα των αστικών κέντρων...τοποθετείται στο επίκεντρο της οικονομικής, κοινωνικής και περιφερειακής αλλαγής. Οι πόλεις είναι οι περιοχές-κλειδιά για την προώθηση μιας στρατηγικής συνοχής και την αειφόρου ανάπτυξης.

Στη δεύτερη έκθεση για τη συνοχή προσδιορίστηκαν τέσσερα βασικά θέματα που αφορούν στα αστικά κέντρα:

- οι ανισότητες στο εσωτερικό επιμέρους πόλεων (οι οποίες συχνά είναι μεγαλύτερες από τις ανισότητες μεταξύ περιφερειών της ΕΕ)
- οι περιβαλλοντικές πιέσεις (ιδιαίτερα έντονες στις πόλεις)
- ο ρόλος των πόλεων ως κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη ολόκληρης της περιοχής
- ο πιθανός ρόλος των πόλεων μικρού και μεσαίου μεγέθους στην επίτευξη μιας πιο ισορροπημένης και πολυκεντρικής ανάπτυξης στην Ευρώπη.

Παρομοίως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του σχετικά με το URBAN II² τονίζει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση ως προς την αστική πολιτική, καθώς προς το παρόν αυτός φαίνεται να είναι ο μόνος τρόπος για την αντιμετώπιση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων στις αστικές ζώνες. Το Κοινοβούλιο εξέφρασε ιδιαίτερη ανησυχία για το γεγονός ότι οι μετανάστες, οι πρόσφυγες και οι εθνικές μειονότητες συχνά πλήττονται ιδιαίτερα από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Επιπλέον, η Επιτροπή των Περιφερειών, στη γνωμοδότησή της για το πλαίσιο δράσης για την αειφόρο αστική ανάπτυξη³, υπογράμμισε "την αναγνώριση του αποφασιστικού ρόλου των πόλεων στην εφαρμογή των κυρίων στόχων της ΕΕ - οικονομική και κοινωνική συνοχή, απασχόληση, ανταγωνιστικότητα και περιβαλλοντική βιωσιμότητα". Αυτή η αναγνώριση "αποδεικνύει την ανάγκη μεγαλύτερης ενεργοποίησης των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην κατάρτιση των μελλοντικών πολιτικών, και ενώ

¹ Παραπομπή στο παράρτημα

² Επίσημη Εφημερίδα C 339 της 29.11.2000, σσ.44-47

³ Γνωμοδότησης της 3^{ης} Ιουνίου 1999, CdR 115/99 τελ

θεωρείται παράλληλα ότι οι πόλεις... θα πρέπει να αποτελέσουν πραγματικούς εταίρους στη διαδικασία αυτή".

Πολλά από τα προγράμματα των διαρθρωτικών ταμείων μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβάλλουν, με τον τρόπο τους, σε ένα από τα παραπάνω θέματα. Μολονότι είναι δύσκολο να γίνουν γενικές εκτιμήσεις, μπορούν να διατυπωθούν οι εξής γενικές παρατηρήσεις:

- Μεγάλο μέρος των δαπανών για το **στόχο 1** αφορούν εκ των πραγμάτων αστικές περιοχές. Συνήθως, η αστική προσέγγιση στο πλαίσιο του στόχου 1 εστιάζει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, αποσκοπώντας στην προώθηση του ρόλου των πόλεων και κωμοπόλεων ως κινητήριας δύναμης στη συνολική ανάπτυξη μιας λιγότερο ανεπτυγμένης περιοχής. Ωστόσο, το κύριο χαρακτηριστικό ορισμένων περιοχών του στόχου 1 (π.χ. Merseyside στο Ηνωμένο Βασίλειο) είναι η αστική φτώχεια.
- Ο **στόχος 2** περιλαμβάνει μια αποκλειστικά αστική δέσμη μέτρων, καλύπτοντας έναν πληθυσμό 7 εκατομμυρίων. Επίσης, πολλές αστικές περιοχές καλύπτονται από τη βιομηχανική δέσμη μέτρων του στόχου 2. Τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του στόχου 2 επικεντρώνονται ιδιαίτερα στην οικονομική ανασυγκρότηση.
- Τέλος, τα μέτρα κατάρτισης στο πλαίσιο του **στόχου 3** και της πρωτοβουλίας **EQUAL** μπορεί να έχουν αντίκτυπο στις υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που αφορούν την κοινωνική ένταξη.

Η **κοινοτική πρωτοβουλία URBAN** έχει σχεδιαστεί για να αποτελέσει μια πρόσθετη συμβολή στο πλαίσιο αυτό, εστιάζοντας στην οικονομική και κοινωνική ανάπλαση πόλεων και γειτονιών που αντιμετωπίζουν κρίση (βλέπε επίσης ενότητα 5 για την προστιθέμενη αξία):

- Οι περιοχές που επιλέγονται είναι μικρές εστίες στέρησης (συχνά έντονης). Ο πολύπλευρος χαρακτήρας της αστικής υποβάθμισης απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που να αντιμετωπίζει ταυτόχρονα όλες τις πτυχές του προβλήματος και σε αυτό συμβάλλει το μικρό μέγεθος των περιοχών.
- Τα μέτρα εστιάζουν ιδιαίτερα στην κοινωνική ένταξη και στην ανάπλαση του φυσικού περιβάλλοντος. Η φύση των προβλημάτων στις αστικές περιοχές συνεπάγεται ότι αυτά τα μέτρα αποτελούν συχνά απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία των μέτρων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.
- Η υλοποίηση του URBAN ξεχωρίζει, καθώς χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι βασίζεται στην ανάπτυξη ισχυρής εταιρικής σχέσης σε τοπικό επίπεδο.

1.2. Προέλευση της πρωτοβουλίας URBAN: πειραματικά αστικά σχέδια και URBAN I

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει μια μακροχρόνια δέσμευση για την αντιμετώπιση προβλημάτων σε αστικές περιοχές. Την περίοδο 1989-1993 εγκρίθηκαν 33 πειραματικά αστικά σχέδια – με κοινοτική συνεισφορά ύψους 101 εκατομμυρίων ευρώ. Αυτή ήταν η πρώτη περίπτωση άμεσης ενίσχυσης καινοτόμων δραστηριοτήτων αστικής ανάπτυξης και σχεδιασμού από το ΕΤΠΑ. Η καινοτομία ήταν το βασικό στοιχείο και μιας δεύτερης ομάδας 26 πειραματικών αστικών σχεδίων που ξεκίνησαν το 1997 με συνεισφορά του ΕΤΠΑ ύψους 63 εκατομμυρίων ευρώ. Αυτές οι δράσεις θεωρήθηκαν ως ένα εργαστήριο για να δοκιμαστούν πρωτότυπες ιδέες και καινοτόμες προσεγγίσεις στα αστικά προβλήματα.

Η κοινοτική πρωτοβουλία URBAN εγκαινιάστηκε κατά την περίοδο 1994-1999, καλύπτοντας 118 περιοχές και στα 15 κράτη μέλη. Η κοινοτική συνεισφορά ανήλθε σε 950 εκατομμύρια ευρώ περίπου, σε τιμές 1999 (βλέπε πίνακα 1 "URBAN I και URBAN II: βασικά στοιχεία" στο παράρτημα). Στόχος ήταν να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της αστικής υποβάθμισης με συνολικό τρόπο. Με αυτό τον τρόπο, το URBAN εδραίωσε την εμπειρία που αποκόμισε από τις καινοτομίες οι οποίες δοκιμάστηκαν στο πλαίσιο των πειραματικών αστικών σχεδίων, ανοίγοντας το δρόμο για μια προσέγγιση περισσότερο προσαρμοσμένη στις αστικές ανισότητες σε σχέση με τα προγράμματα των υπόλοιπων διαρθρωτικών ταμείων.

Η τελική αξιολόγηση του URBAN I βρίσκεται σε εξέλιξη, τα δε αποτελέσματα αναμένονται το 2003. Μερικά παραδείγματα μέτρων και έργων παρουσιάζονται στο πλαίσιο 1.

Πλαίσιο 1: URBAN I και πειραματικά αστικά σχέδια – παραδείγματα μέτρων

- Φυσική και περιβαλλοντική ανάπτυξη. Σε αυτήν περιλαμβάνεται η ανάπτυξη του ιστορικού κέντρου της πόλης Bari (Ιταλία) η οποία θα βελτιώσει δραστικά την ασφάλεια στο κέντρο της πόλης. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η ανακαίνιση του Lasipalatsi, ενός παραμελημένου κτιρίου στο Ελσίνκι, ώστε να μετατραπεί σε κέντρο δραστηριοτήτων σχετικά με τα πολυμέσα (όπως η πρόσβαση μεταναστών, νέων και ανέργων στο Διαδίκτυο).
- Καινοτόμοι τρόποι για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, όπως ένα λεωφορείο που χρησιμοποιείται για τη διάδοση πληροφοριών για την απασχόληση και την κατάρτιση στο Porto.
- Μέτρα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, όπως η επαναλειτουργία μιας τοπικής αγοράς και η υποστήριξη επιχειρήσεων μεταναστών στη Βιέννη.

- Μέτρα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των νέων, όπως ένα έργο για τη μείωση του αριθμού των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο στη Βαρκελώνη και ένα άλλο που αφορά αθλητικές εγκαταστάσεις τις οποίες θα διαχειρίζονται ομάδες της τοπικής κοινότητας στη Μασσαλία.

1.3. Πεδίο εφαρμογής του URBAN II

Η δεύτερη γενιά προγραμμάτων – το URBAN II – καλύπτει την περίοδο 2001-2006. Με επιδότηση από το ΕΤΠΑ ύψους 700 εκατομμυρίων ευρώ σε τιμές 1999, είναι γενικά συγκρίσιμο όσον αφορά το μέγεθος και το πεδίο εφαρμογής με το URBAN I (βλέπε πίνακα 1 στο παράρτημα). Στην πραγματικότητα, μολονότι η συνολική επιδότηση είναι λίγο μικρότερη, το γεγονός ότι το URBAN II εστιάζει σε λιγότερα προγράμματα συνεπάγεται μεγαλύτερη ένταση χρηματοδότησης του ΕΤΠΑ – τόσο ανά κάτοικο όσο και ανά πρόγραμμα – σε σχέση με τον πρώτο γύρο προγραμμάτων. Οι βασικοί στόχοι του URBAN II – αστική ανάπτυξη με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική ένταξη, την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα – είναι παρόμοιοι με αυτούς τους URBAN I (βλέπε πλαίσιο για τις προτεραιότητες όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές), μολονότι υπάρχουν και κάποιες διαφοροποιήσεις (βλέπε παρακάτω).

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τόσο του URBAN I όσο και του URBAN II είναι ότι αποδίδουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη μιας **ουσιαστικής εταιρικής σχέσης με τις τοπικές αρχές και την τοπική κοινότητα**. Ο σημαντικός ρόλος των τοπικών αρχών στην καθημερινή διαχείριση (βλέπε παρακάτω) είναι μοναδικός στο είδος του μεταξύ των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων. Ποσοστό άνω του 80% των προγραμμάτων εκπονήθηκαν σε συνεργασία με τοπικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων ομάδων της τοπικής κοινότητας.

Πλαίσιο 2: Προτεραιότητες δράσεων, όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του URBAN II⁴

- Πολυλειτουργική και φιλική προς το περιβάλλον ανάπτυξη βιομηχανικών εκτάσεων⁵. Θα πρέπει να σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να δημιουργεί δυνατότητες απασχόλησης, να ενσωματώνει τις τοπικές κοινότητες (συμπεριλαμβανομένων των εθνικών μειονοτήτων), να βελτιώνει την ασφάλεια και, γενικότερα, να βελτιώνει τις συνθήκες διαβίωσης στις αστικές περιοχές.
- Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.
- Ένταξη των αποκλεισμένων ατόμων και οικονομικά προσιτή πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες.

⁴ Για αυτές τις προτεραιότητες ανατρέξτε για παράδειγμα στην §12 και στο παράρτημα I των κατευθυντήριων γραμμών του URBAN, βλέπε παραπομπή στο παράρτημα I του παρόντος.

⁵ Ωστόσο, η ανακαίνιση κατοικιών εξαιρείται ρητά.

- Ανάπτυξη περισσότερο φιλικών προς το περιβάλλον και ολοκληρωμένων συστημάτων για τις δημόσιες μεταφορές.
- Ελαχιστοποίηση και επεξεργασία λυμάτων, μείωση του θορύβου και προώθηση της αποτελεσματικότερης χρήσης της ενέργειας.
- Ανάπτυξη του δυναμικού των τεχνολογιών στο πλαίσιο της κοινωνίας των πληροφοριών στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα.

Κατά την επιλογή από τις ανωτέρω προτεραιότητες, τα προγράμματα του URBAN απαιτείται να εμφανίζουν κάποια δέσμευση για οργανωτική αλλαγή, συλλογική διαχείριση, παροχή και ενίσχυση των δυνατοτήτων που δύνανται να μεταβιβαστούν σε βασικούς πρακτικούς τομείς.

Μολονότι το URBAN II αποτελεί, σε μεγάλο βαθμό, συνέχεια του URBAN I, υπάρχουν και κάποιες διαφοροποιήσεις. Αυτές οι αλλαγές αντανακλούν τα διδάγματα που αποκομίστηκαν, καθώς και τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου⁶:

- Συμπερίληψη πόλεων μικρού και μεσαίου μεγέθους. Το όριο των 100.000 κατοίκων του URBAN I για το συνολικό πληθυσμό μιας πόλης καταργήθηκε. Ο μόνος περιορισμός του URBAN II είναι σε επίπεδο προγράμματος (η περιοχή του προγράμματος πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 20.000 κατοίκους – 10.000 σε εξαιρετικές περιπτώσεις με επαρκή αιτιολόγηση).
- Σαφή κριτήρια για την επιλογή των περιοχών (βλέπε ενότητα 3.1), όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του URBAN II. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη διαφάνεια στη διαδικασία επιλογής (βλέπε ενότητα 3.2).
- Χρήση ενός μόνο ταμείου προκειμένου να απλοποιηθεί σημαντικά η διαδικασία διαχείρισης. Στο παρελθόν, τόσο το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) πραγματοποιούσαν παρεμβάσεις στις περιοχές του URBAN, με αποτέλεσμα να επαναλαμβάνονται ορισμένες διαδικασίες. Το URBAN II χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ, με αποτέλεσμα σε κάποιους τομείς να μοιράζεται ο διαχειριστικός φόρτος εργασίας, π.χ. όσον αφορά τις αιτήσεις πληρωμής. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι τα μέτρα τύπου του ΕΚΤ – συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και άλλων μέτρων για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού – εξαιρούνται: το URBAN II διατηρεί την ευελιξία του, επιτρέποντας να δαπανηθούν κονδύλια του ΕΤΠΑ σε μέτρα τύπου του ΕΚΤ (και, σπανιότερα, σε μέτρα που θα καλύπτονταν από τα υπόλοιπα διαρθρωτικά ταμεία).

⁶

Βλέπε παράρτημα I για παραπομπές.

- Χρήση και ανάπτυξη του αστικού ελέγχου ως συστηματικής πηγής πληροφόρησης.⁷ Επιπλέον, έχει βελτιωθεί όσον αφορά τη συνέπεια και την ποιότητα της παρακολούθησης, καθώς θεσπίστηκε ένα κοινό σύνολο δεικτών (βλέπε ενότητα 5.3).
- Υποστήριξη των εκ των προτέρων αξιολογήσεων.
- Νέο πρόγραμμα δικτύωσης για την προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών στο αστικό περιβάλλον.

1.4. Χρηματοδότηση

Η χρηματοδοτική ενίσχυση μπορεί να καλύπτει έως και 75% του συνολικού κόστους στις περιοχές του στόχου 1 και έως και 50% στις υπόλοιπες περιοχές. Για την περίοδο 2001-2006, η Επιτροπή συνέταξε έναν πίνακα χρηματοδότησης ανά κράτος μέλος (βλέπε πίνακα 2 στο παράρτημα) με βάση τρεις αντικειμενικούς δείκτες⁸:

- Αστικός πληθυσμός στο κράτος μέλος
- Ανεργία στις αστικές περιοχές
- Μακροχρόνια ανεργία στις αστικές περιοχές

Κατόπιν διαπραγματεύσεων με τα κράτη μέλη, ο αριθμός των προγραμμάτων ορίστηκε σε 70. Ελήφθησαν υπόψη οι εθνικές συνεισφορές και η ανάγκη χρηματοδοτικής εστίασης. Το σύνολο μοιράστηκε στα κράτη μέλη ανάλογα με το συνολικό ποσό που ήταν διαθέσιμο στο καθένα.

Οι περιοχές με σχετικά μικρή έκταση και πληθυσμό που καλύπτονται από το URBAN II καθιστούν εφικτή μια υψηλή ένταση ενίσχυσης - 30% υψηλότερη σε σχέση με τις περιοχές του στόχου 2 όσον αφορά την ετήσια ενίσχυση ανά κάτοικο⁹. Αυτά τα στοιχεία είναι ακόμη πιο εντυπωσιακά δεδομένου του σχετικά μικρού μεγέθους των περιοχών που καλύπτονται από το URBAN II, με αποτέλεσμα η ενίσχυση ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο να είναι, σε γενικές γραμμές, τρεις φορές μεγαλύτερη από την αντίστοιχη της αστικής δέσμης του στόχου 2. Αυτή η τελευταία διαπίστωση είναι ενδιαφέρουσα: μολονότι η κοινοτική συνεισφορά ανά κάτοικο είναι ο καταλληλότερος τρόπος για την αποτίμηση της έντασης ενίσχυσης, μια υψηλή χρηματοδότηση ανά

⁷ Ο αστικός έλεγχος (Urban Audit), ο οποίος δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή το 2000, λαμβάνει υπόψη την ποιότητα ζωής σε 58 ευρωπαϊκές πόλεις. Συγκεντρώνει ένα μεγάλο εύρος κοινωνικοοικονομικών δεικτών – οι οποίοι περιλαμβάνουν τομείς όπως η συμμετοχή στη ζωή των πολιτών, η διδασκαλία και η κατάρτιση, το περιβάλλον, ο πολιτισμός και ο ελεύθερος χρόνος.

⁸ Καθώς η επιδότηση που προέκυψε για το Λουξεμβούργο ήταν σχετικά μικρή, οι εθνικές αρχές ζήτησαν τη μεταφορά του ποσού στο πρόγραμμα INTERREG του Λουξεμβούργου. Η Επιτροπή συμφώνησε με αυτό το αίτημα.

⁹ Ωστόσο, αυτό το ποσό πρέπει να ερμηνευτεί υπό το πρίσμα της μεγαλύτερης κλίμακας και κάλυψης του στόχου 2, με δαπάνες μόνο για την αστική δέση ύψους 2,193 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2000-2006 και πληθυσμό-στόχο περίπου 7 εκατομμύρια κατοίκους, δηλαδή περίπου τριπλάσια κλίμακα από αυτή του URBAN II.

τετραγωνικό χιλιόμετρο έχει σημαντικό αντίκτυπο στον τοπικό σχεδιασμό και στην ανάπτυξη των αστικών εδαφών.

Συνεπώς, τα προγράμματα χαρακτηρίζονται από μια μέση έως υψηλή κατά κεφαλήν ένταση ενίσχυσης, η οποία καθίσταται ακόμη πιο αποτελεσματική και εμφανής λόγω της μικρής έκτασης των περιοχών. Τόσο το μικρό μέγεθος όσο και η υψηλή ένταση της ενίσχυσης επιτρέπουν μια ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση ως προς τις πολλές διαφορετικές πτυχές που χαρακτηρίζουν την υστέρηση στα "μελανά σημεία" των αστικών κέντρων. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση είναι ένας σημαντικός στόχος της πρωτοβουλίας URBAN.

2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

2.1. Το πλαίσιο επιλογής

- **Αποκεντρωμένη λήψη αποφάσεων.** Κάθε κράτος μέλος επέλεξε τις δικές του περιοχές με βάση τις ποσοτώσεις που όρισε η Επιτροπή. Επιπλέον, κάθε κράτος μέλος ανέλαβε την κατανομή της χρηματοδότησης μεταξύ των περιοχών. Αυτή η διαδικασία είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας και, επίσης, λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η φύση των προβλημάτων στις αστικές περιοχές διαφοροποιείται σημαντικά από χώρα σε χώρα.
- **Ένα κοινό κοινοτικό πλαίσιο.** Ωστόσο, προκειμένου να διατηρηθεί η συνεκτικότητα και η αποτελεσματικότητα, η Επιτροπή όρισε κατευθυντήριες γραμμές για την επιλογή και την κατανομή της χρηματοδότησης. Προκειμένου να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα, κάθε περιοχή πρέπει να έχει τουλάχιστον 20.000 κατοίκους (μολονότι σε επαρκώς αιτιολογημένες περιπτώσεις αυτός ο αριθμός μπορεί να μειωθεί σε 10.000). Επιπλέον, η χρηματοδότηση πρέπει να επαρκεί για να εξασφαλίσει για κάθε πρόγραμμα μια ελάχιστη κατά κεφαλήν ένταση ενίσχυσης 500 ευρώ για την περίοδο προγραμματισμού.
- **Αντικειμενικά κριτήρια.** Για να είναι επιλέξιμες, οι αστικές περιοχές πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τρία από εννέα κριτήρια, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο ότι οι περιοχές URBAN που επιλέχθηκαν είναι αυτές με τις περισσότερες ανάγκες, που αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα υστέρησης και όχι εκείνες που έχουν κακές επιδόσεις σε ένα μόνο δείκτη. Τα εννέα κριτήρια ήταν:
 - Υψηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας
 - Χαμηλό ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας
 - Υψηλό επίπεδο φτώχειας και αποκλεισμού
 - Ειδικές ανάγκες ανασυγκρότησης, λόγω τοπικών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων
 - Μεγάλο αριθμό μεταναστών, εθνικών μειονοτήτων ή προσφύγων

- Χαμηλό ποσοστό εκπαίδευσης, σημαντικές ελλείψεις δεξιοτήτων και υψηλά ποσοστά μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο,
- Υψηλό ποσοστό εγκληματικότητας
- Ασταθείς δημογραφικές τάσεις
- Ιδιαίτερα υποβαθμισμένο περιβάλλον

Η φιλοσοφία αυτή της αποκεντρωμένης προσέγγισης έχει δύο όψεις. Από τη μία πλευρά, τηρεί την αρχή της επικουρικότητας και αναγνωρίζει ότι τα προβλήματα των αστικών περιοχών ενδέχεται να διαφοροποιούνται σημαντικά από χώρα σε χώρα. Από την άλλη πλευρά, διατηρεί τη συνεκτικότητα σε κοινοτικό επίπεδο, μέσω της χρήσης ενός συμφωνημένου συνόλου αντικειμενικών κριτηρίων.

2.2. Διαδικασία επιλογής στο εσωτερικό των κρατών μελών

Η διαδικασία επιλογής που υιοθετήθηκε από τις εθνικές αρχές διαφοροποιήθηκε από χώρα σε χώρα, αλλά ένα από τα πλέον θετικά στοιχεία ήταν η διαφάνεια της όλης διαδικασίας. Η διαδικασία επιλογής ξεκινούσε συνήθως είτε με την προκήρυξη διαγωνισμού/τη δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος (π.χ. Γαλλία, Ιταλία και Ελλάδα) είτε με την εκπόνηση στατιστικής ανάλυσης βάσει των δεικτών που ορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές (π.χ. Κάτω Χώρες, Δανία, Πορτογαλία).

Κατά την επιλογή των περιοχών του URBAN II, εντοπίστηκαν τέσσερα επαναλαμβανόμενα κριτήρια:

- **Διαφανείς κοινωνικοοικονομικοί δείκτες.** Όλα τα κράτη μέλη βασίστηκαν σε μεγάλο βαθμό σε κοινωνικοοικονομικούς δείκτες που αντανakλούν μερικά ή όλα τα κριτήρια που ορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτή η προσέγγιση είχε τη μορφή μιας τυπικής στατιστικής ανάλυσης σε επιλεγμένες περιοχές που πληρούσαν σε μεγαλύτερο βαθμό τα εν λόγω κριτήρια. Σε ορισμένες περιπτώσεις, διενεργήθηκε έλεγχος από ανεξάρτητο φορέα ή εμπειρογνώμονα στις προτεινόμενες περιοχές προκειμένου να διασφαλιστεί ότι πληρούν τουλάχιστον έναν ελάχιστο αριθμό των κριτηρίων των κατευθυντήριων γραμμών. Πολλές φορές, τα κράτη μέλη συνδύασαν αυτή την ανάλυση με άλλους κοινωνικοοικονομικούς δείκτες, οι οποίοι αντανakλούσαν τις εθνικές προτεραιότητες.
- Ένα στοιχείο που εμφανιζόταν συχνά ήταν οι **αξιολογήσεις της ποιότητας των προτεινόμενων προγραμμάτων** και της χρηματοδοτικής δυνατότητας της διαχειριστικής αρχής. Αυτές οι αξιολογήσεις περιελάμβαναν χαρακτηριστικά όπως η εκτιμώμενη δυνατότητα παραγωγής καινοτόμων έργων.
- Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό ήταν η **εδαφική ισορροπία**. Για παράδειγμα, το Βέλγιο ανέθεσε από ένα πρόγραμμα στις Βρυξέλλες, τη Φλάνδρα και τη Βαλονία και, στη συνέχεια, κάθε περιφέρεια διαχειρίστηκε τη διαδικασία επιλογής. Η Γερμανία οργάνωσε έναν εθνικό

διαγωνισμό, αλλά όρισε ένα μέγιστο όριο ενός προγράμματος ανά κρατίδιο (Land).

- **Συνεκτικότητα με εθνικές ή άλλες κοινοτικές δράσεις.** Μερικές χώρες (ιδιαίτερα η Γαλλία και η Σουηδία) επέλεξαν περιοχές που ήδη καλύπτονταν από εθνικά προγράμματα αναζωογόνησης. Στις Βρυξέλλες, το πρόγραμμα καλύπτει μια ανάγκη που υπάγεται εν μέρει στο στόχο 2, συνεπώς είναι συμπληρωματικό του προγράμματος του στόχου 2. Αντίθετα, η Φινλανδία περιόρισε τις επιλογές της σε περιοχές που δεν καλύπτονται ήδη από τα προγράμματα των άλλων διαρθρωτικών ταμείων.

2.3. Γεωγραφική θέση των προγραμμάτων του URBAN II

Οι περισσότερες περιοχές του URBAN II είναι νέες και δεν είχαν προταθεί στο πλαίσιο του URBAN I (βλέπε χάρτη στο παράρτημα). Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις σε αυτόν τον κανόνα:

- Οι περιοχές Clichy-sous-Bois/Montfermeil, Bastia και Val de Seine στη Γαλλία, καθώς και η Λισσαβόνα στην Πορτογαλία. Σε κάθε περίπτωση, η συνολική περιοχή του URBAN II περιλαμβάνει ολόκληρη την περιοχή εφαρμογής του URBAN I.
- Οι περιοχές Ελσίνκι-Vantaa στη Φινλανδία και Kiel στη Γερμανία, όπου υπάρχει σημαντική επικάλυψη μεταξύ των περιοχών του τρέχοντος και του προηγούμενου προγράμματος.
- Η περιοχή Graz στην Αυστρία, όπου υπάρχει πολύ μικρή επικάλυψη μεταξύ των δύο περιοχών.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, εκτός από την περιοχή Bastia, η διαχειριστική αρχή παραμένει η ίδια. Επομένως, κατέστη δυνατό να αξιοποιηθεί η εμπειρία από το URBAN I στο URBAN II. Παρόμοια δυνατότητα υπάρχει και σε περιοχές όπου, αν και δεν υπάρχει επικάλυψη, η ίδια πόλη συμμετείχε τόσο στο URBAN I όσο και στο URBAN II. Υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα, στα οποία περιλαμβάνονται οι Βρυξέλλες, το Porto και η Γένοβα (και στις τρεις περιπτώσεις, το URBAN I και το URBAN II αφορούσαν γειτονικές περιοχές), το Bordeaux (όπου το URBAN II συνεχίζει ένα πειραματικό αστικό σχέδιο), το Bristol, το Rotterdam και η Βιέννη.

Μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση είναι η επικάλυψη με τους στόχους 1 και 2 (βλέπε πίνακα παρακάτω και πίνακα 3 στο παράρτημα). Σε γενικές γραμμές, οι περιοχές του URBAN II είναι ομοιόμορφα κατανομημένες μεταξύ των περιοχών του στόχου 1, περιοχών του στόχου 2 και περιοχών εκτός αυτών των στόχων. Αυτό το στοιχείο έρχεται σε έντονη αντίθεση με το URBAN I, όπου η πλειοψηφία των προγραμμάτων αφορούσαν το στόχο 1 και μόνο το ένα έκτο των προγραμμάτων δεν αφορούσαν αυτούς τους στόχους. Μια εξήγηση για αυτή τη διαφοροποίηση είναι ότι το URBAN I είχε μια προκαθορισμένη ποσόστωση για τις περιοχές του στόχου 1, περιορισμός ο οποίος καταργήθηκε στο URBAN II.

Επικάλυψη με τα προγράμματα των άλλων διαρθρωτικών ταμείων: αριθμός και αναλογία προγραμμάτων που καλύπτονται από διαφορετικούς στόχους

	URBAN I	URBAN II
Στόχος 1 (ή 6)	56% (66 προγράμματα)	39% (27 προγράμματα)
Στόχος 2 (ή 5β)	28% (33)	27% (19)
Άλλοι στόχοι	17% (20)	34% (24)

2.4. Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των περιοχών που επιλέχθηκαν

Το URBAN II καλύπτει έναν πληθυσμό περίπου 2.156.000 ατόμων. Οι περιοχές του προγράμματος μπορούν να κατανεμηθούν σε τρεις γενικές κατηγορίες (βλέπε πίνακα 3):

- **Περιοχές στο κέντρο των πόλεων**, δηλαδή στο κέντρο της πόλης ή στον εσωτερικό δακτύλιο πυκνής δόμησης, συχνά σε κτίρια που χρονολογούνται από το 19^ο αιώνα. Οι περιοχές στο κέντρο της πόλης είναι ο συνηθέστερος τύπος περιοχής που καλύπτει το URBAN II - 31 από τις 70 περιοχές των προγραμμάτων, οι οποίες περιλαμβάνουν περίπου 1 εκατομμύριο κατοίκους (σχεδόν το ήμισυ του πληθυσμού του URBAN) κατατάσσονται σε αυτή την κατηγορία.
- **Περιφερειακές περιοχές και προάστια**. Αυτή η κατηγορία επίσης είναι πολύ συνηθισμένη στα προγράμματα του URBAN II, καθώς καλύπτει 27 περιοχές και περίπου 800.000 κατοίκους.
- **Μικρές πόλεις**, όπου το URBAN καλύπτει ολόκληρη ή το μεγαλύτερο μέρος της πόλης και δεν έχει νόημα να διαχωριστεί το κέντρο της πόλης από τα προάστια. Αυτή είναι η μικρότερη κατηγορία, με 8 προγράμματα και 240.000 κατοίκους.

Επιπλέον, τέσσερα προγράμματα αποτέλεσαν εσκεμμένα ένα **συνδυασμό περιοχών στο κέντρο και στην περιφέρεια της πόλης**, σε μια προσπάθεια να βελτιωθούν οι συνδέσεις μεταξύ αυτών των δύο τύπων περιοχών.

Οι περιοχές του URBAN είναι σχετικά μικρές σε σχέση με τις αντίστοιχες των υπόλοιπων διαρθρωτικών ταμείων. Το μεγαλύτερο πρόγραμμα (περιοχές Hetton και Merton στο Ηνωμένο Βασίλειο) καλύπτει μία περιοχή έκτασης 60 τετραγωνικών χιλιομέτρων και το μικρότερο μία περιοχή (περιοχή Orense στην Ισπανία) μισού τετραγωνικού χιλιομέτρου. Το πρόγραμμα με το μεγαλύτερο πληθυσμό (στο Άμστερνταμ) αφορά 62.000 κατοίκους, ενώ αυτό με το μικρότερο πληθυσμό (περιοχή Amadora στην Πορτογαλία) μόλις 10.000 κατοίκους. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε σε άλλο σημείο, η ένταση ενίσχυσης είναι σχετικά υψηλή – η ετήσια ενίσχυση ανά κάτοικο είναι κατά 30% μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του στόχου 2.

Η πρώτη αξιοσημείωτη παρατήρηση αφορά τα επίπεδα της **ανεργίας** στις περιοχές του URBAN. Κατά μέσο όρο, περίπου 17% του πληθυσμού στις περιοχές του URBAN II είναι άνεργοι, σε σύγκριση με περίπου 8% για ολόκληρη την ΕΕ την ίδια περίοδο. Σε σύνολο 66 προγραμμάτων του URBAN όπου γίνεται αναφορά στο δείκτη ανεργίας, μόνο 8 (κυρίως από το Ηνωμένο Βασίλειο) έχουν δείκτη ανεργίας μικρότερο από τον κοινοτικό μέσο όρο. Από αυτά τα 8 προγράμματα, πέντε υπερβαίνουν τον εθνικό μέσο όρο, δηλαδή έχουν υψηλό δείκτη ανεργίας σε εθνικό επίπεδο. Στο άλλο άκρο της κλίμακας, η περιοχή Mola di Bari στην Ιταλία αναφέρει δείκτη ανεργίας 50% και 16 από τις 66 περιοχές αναφέρουν δείκτη ανεργίας 25% ή μεγαλύτερο.

Οι εθνικές μειονότητες, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες αποτελούν σχεδόν το 14% του πληθυσμού των περιοχών του URBAN. Αυτός ο αριθμός είναι περίπου τετραπλάσιος του αντίστοιχου κοινοτικού μέσου όρου (μόλις 3,5% του πληθυσμού της Ένωσης κατάγεται από χώρες μη μέλη της ΕΕ) και υπερδιπλάσιος από τον αντίστοιχο δείκτη για τις πόλεις που καλύπτονται από τον αστικό έλεγχο (6%).

Η **εγκληματικότητα** αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα στις περιοχές του URBAN, καθώς είναι σχεδόν διπλάσια του κοινοτικού μέσου όρου (περισσότερα από 100 αδικήματα ανά έτος και ανά 1.000 κατοίκους, σε σύγκριση με 55 για όλη την ΕΕ). Η πραγματική εικόνα στις περιοχές του URBAN είναι μάλλον χειρότερη, καθώς οι περιοχές με υψηλά ποσοστά αποκλεισμού είναι εκείνες στις οποίες εντοπίζεται η μεγαλύτερη δυσπιστία προς τις αστυνομικές αρχές (και επομένως οι λιγότερες καταγγελίες εγκληματικών πράξεων). Η εγκληματικότητα δεν έχει δυσμενείς επιπτώσεις μόνο για τα θύματα αλλά μπορεί να συμβάλει στη συνολική παρακμή μιας περιοχής, καθώς οι επιχειρήσεις και τα άτομα την εγκαταλείπουν (ιδιαίτερα από τα ισχυρότερα οικονομικά στρώματα).

Η **ηλικιακή διάρθρωση** των περιοχών του URBAN όσον αφορά τους ηλικιωμένους άνω των 60 ετών (18% του πληθυσμού) και τους νέους κάτω των 16 ετών (επίσης 18%) είναι ανάλογη του κοινοτικού μέσου όρου. Ωστόσο, η ηλικιακή διάρθρωση είναι ελαφρώς διαφορετική από την αναμενόμενη σε μια πόλη – τα αντίστοιχα στοιχεία για τις πόλεις που συμμετέχουν στον αστικό έλεγχο είναι 16,4% για τα άτομα άνω των 60 ετών και 17,1% για τους νέους.

Τέλος, υπάρχουν λιγότεροι **χώροι πρασίνου** στις περιοχές του URBAN. Οι χώροι πρασίνου αντιστοιχούν σε περίπου 10,5% της συνολικής έκτασης των περιοχών του URBAN, σε σύγκριση με ποσοστό 20,5% για τις πόλεις που συμμετέχουν στον αστικό έλεγχο. Αυτή η έλλειψη άνετης διαβίωσης είναι μόνο ένα παράδειγμα των ευρύτερων περιβαλλοντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι περιοχές του URBAN.

Αυτά τα αποτελέσματα επιβεβαιώνονται από την ανάλυση SWOT (Πλεονεκτήματα, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Απειλές) που παρέχεται στα προγράμματα. Η ανεργία και η φτώχεια θεωρήθηκαν οι δύο βασικότερες προκλήσεις, καθώς κατατάχτηκαν στις σημαντικές αδυναμίες και απειλές σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις. Πράγματι, οι περισσότερες αναλύσεις SWOT

απέδωσαν προτεραιότητα σε έναν από αυτούς τους παράγοντες. Ωστόσο, διάφοροι άλλοι παράγοντες – όπως η οικονομική αλλαγή, το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η υψηλή εγκληματικότητα και η έντονη παρουσία εθνικών μειονοτήτων – αναφέρθηκαν επίσης μεταξύ των προκλήσεων στις περισσότερες περιπτώσεις.

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Μετά τη δημοσίευση των κατευθυντήριων γραμμών του URBAN της 28^{ης} Απριλίου 2000, τα κράτη μέλη είχαν στη διάθεσή τους 6 μήνες για να εκπονήσουν και να υποβάλουν τα προγράμματά τους. Στην πράξη, για διάφορους λόγους, όπως καθυστερήσεις που οφείλονταν στη διενέργεια διαγωνισμών επιλογής και στις εκτεταμένες διαβουλεύσεις με τοπικούς εταίρους, μολονότι ορισμένα προγράμματα υποβλήθηκαν εγκαίρως, πολλά άλλα καθυστέρησαν. Ορισμένα από αυτά δεν υποβλήθηκαν παρά τον Ιούνιο του 2001 (ιδιαίτερα τα προγράμματα του Ηνωμένου Βασιλείου και της Πορτογαλίας).

Ωστόσο, όλα τα προγράμματα του URBAN II εγκρίθηκαν πριν από τα τέλη του 2001. Χρειάστηκαν σημαντικές προσπάθειες για να επιτευχθεί αυτό και οι χρόνοι έγκρισης ήταν αισθητά μικρότεροι σε σχέση με τα προγράμματα άλλων διαρθρωτικών ταμείων (βλέπε πίνακα 4). Για παράδειγμα, μόλις 5 προγράμματα του URBAN (7% του συνόλου) χρειάστηκαν περισσότερο από ένα έτος για να εγκριθούν. Αυτό το στοιχείο κρίνεται θετικό σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά των προγραμμάτων του στόχου 1 (24%) και του στόχου 2 (24%).

Μία πιθανή εξήγηση για αυτό το θετικό αποτέλεσμα είναι η σχετική απλότητα των προγραμμάτων και των διαδικασιών του URBAN. Ένας άλλος παράγοντας που πιθανόν επηρέασε το αποτέλεσμα είναι η σύσταση μιας ειδικής μονάδας αποκλειστικά για το URBAN II στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το γεγονός αυτό συνετέλεσε στην προαγωγή της γνώσης σε θέματα αστικής ανάπτυξης στην Επιτροπή. Επίσης, αποτέλεσε μια απάντηση στην κριτική που είχε δεχθεί το URBAN I από το Ελεγκτικό Συνέδριο – σύμφωνα με την οποία ένας υπερβολικά μεγάλος αριθμός υπαλλήλων απασχολούνταν στα προγράμματα, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε συχνή εναλλαγή προσωπικού.

Η περίοδος μεταξύ της παραλαβής των προγραμμάτων και της τελικής έγκρισής τους από την Επιτροπή χρησιμοποιήθηκε κατά την αναζήτηση πιθανών βελτιώσεων. Μεταξύ των συνηθέστερων αλλαγών που έγιναν, ήταν οι εξής:

- Τροποποιήσεις προκειμένου οι προτεραιότητες να προσεγγίσουν τις κοινοτικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής ανταγωνισμού, των πολιτικών που αφορούν το περιβάλλον, τις ίσες ευκαιρίες, την κοινωνία της πληροφορίας.
- Αλλαγές για να επιτευχθεί καλύτερος συντονισμός με τα προγράμματα των άλλων διαρθρωτικών ταμείων στην ίδια περιοχή και για να τηρούνται οι κανόνες επιλεξιμότητας.

- Εισαγωγή κοινών κοινωνικοοικονομικών δεικτών και κοινών δεικτών επιδόσεων των προγραμμάτων.

3.1. Περιεχόμενο των προγραμμάτων

Από τις προτεραιότητες που ορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές, προκύπτει μια σαφής διάκριση ανάμεσα στις τρεις πρώτες προτεραιότητες δαπανών, δηλαδή τη φυσική και περιβαλλοντική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την επιχειρηματικότητα/απασχόληση, οι οποίες από μόνες τους καλύπτουν 80% των προγραμματισμένων δαπανών και στους υπόλοιπους άξονες (βλέπε πίνακα 8):

- Η φυσική και περιβαλλοντική ανάπτυξη ("ανάπτυξη φιλικότερων προς το περιβάλλον συστημάτων") αντιστοιχεί σε 40% των προγραμματισμένων δαπανών. Το υψηλότερο ποσοστό σημειώνεται στην Αυστρία (59%) και το χαμηλότερο στη Φινλανδία και τη Σουηδία (0%).
- Η κοινωνική ένταξη αντιστοιχεί σε 21% των προγραμματισμένων δαπανών. Το υψηλότερο ποσοστό σημειώνεται στη Φινλανδία (47%) και το χαμηλότερο στην Αυστρία (3%).
- Η επιχειρηματικότητα και η απασχόληση αντιστοιχούν σε 21% των προγραμματισμένων δαπανών. Το υψηλότερο ποσοστό σημειώνεται στη Σουηδία (71%) και το χαμηλότερο στην Ιρλανδία (7%).
- Ο μεταφορές αντιστοιχούν σε 8% των προγραμματισμένων δαπανών. Το υψηλότερο ποσοστό σημειώνεται στις Κάτω Χώρες (18%) και το χαμηλότερο στην Ιρλανδία, την Πορτογαλία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία (0%).
- Οι τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών αντιστοιχούν σε 4% των προγραμματισμένων δαπανών. Το υψηλότερο ποσοστό σημειώνεται στη Φινλανδία (16%) και το χαμηλότερο στην Πορτογαλία και τη Σουηδία (0%).

Δεν υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση στα προτεινόμενα μοντέλα δαπανών μεταξύ των περιοχών στο κέντρο και στην περιφέρεια της πόλης. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που καλύπτεται ολόκληρη η πόλη από το URBAN, υπάρχει μια ελαφρά τάση μείωσης των δαπανών για ανάπτυξη του περιβάλλοντος (σε 34% από 40% για όλο το URBAN II) και ανάλογης αύξησης των δαπανών στους υπόλοιπους τομείς.

Παρομοίως, είναι λίγες οι συστηματικές διαφορές μεταξύ των πόλεων μικρού, μεσαίου και μεγάλου μεγέθους, με μία αξιοσημείωτη εξαίρεση: οι μεγάλες πόλεις προτείνουν το 7% της συνολικής επιδότησης να δαπανηθεί στις ΤΠΕ, σε αντίθεση με τις μικρές πόλεις (μόλις 2%) και τις πόλεις μεσαίου μεγέθους (μόλις 3%).

3.2. Παραδείγματα έργων ανά προτεραιότητα δαπανών

Η περιοχή Pescara στην Ιταλία παρέχει ένα παράδειγμα έργου **φυσικής και περιβαλλοντικής ανάπλασης**. Περιλαμβάνει μια μεγάλη εγκαταλελειμμένη ζώνη γύρω από σιδηροδρομική γραμμή. Προβλέπεται η ανάπλασή της και η μετατροπή της σε χώρο στάθμευσης, η οποία περιλαμβάνει δενδροφύτευση και κατασκευή σήραγγας κάτω από τη σιδηροδρομική γραμμή. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η περιοχή Mola di Bari, όπου το αποχετευτικό δίκτυο έχει μολύνει τις ακτές. Προβλέπεται η κατασκευή ενός σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων και η ανάπλαση της ακτής, προκειμένου να ενισχυθεί ο τουρισμός και να βελτιωθεί η ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος.

Πολλά προγράμματα προβλέπουν την κατασκευή ή ανακαίνιση κτιρίων¹⁰ και δημόσιων χώρων (οδών, πλατειών). Αυτές οι δράσεις αποσκοπούν στην προώθηση οικονομικών δραστηριοτήτων (εμπόριο, υπηρεσίες, τουρισμός) και στη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης των κατοίκων. Πολλά από τα προγράμματα της Γαλλίας αποτελούν τέτοια παραδείγματα, καθώς εστιάζουν στην ποιότητα της αρχιτεκτονικής και του κτιριακού περιβάλλοντος.

Ένα παράδειγμα **κοινωνικής ένταξης** είναι το Bristol στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου το πρόγραμμα εστιάζει σε μέτρα για την αποτροπή των νέων από τη χρήση ναρκωτικών και την εγκληματικότητα, καθώς και για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Ένα καινοτόμο χαρακτηριστικό είναι η επιδίωξη της συμμετοχής των νέων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση του προγράμματος. Με την κατάλληλη εποπτεία, συμβάλλουν στην προετοιμασία των μηχανισμών αξιολόγησης έργων και συμμετέχουν στη διαδικασία επιλογής έργων.

Ένα μεγάλο έργο στο Βερολίνο αφορά την ανακαίνιση ενός σχολικού κτιρίου προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως πολιτιστικό κέντρο και ως χώρος συνάντησης των κατοίκων της περιοχής. Άλλα παραδείγματα έργων περιλαμβάνουν την περιοχή Val de Seine, όπου προβλέπονται έργα για τη βελτίωση της κατάρτισης γυναικών μεταναστών, και το Δουβλίνο, όπου μεγάλο μέρος του προγράμματος αφορά ένα κέντρο νεότητας.

Το πρόγραμμα αστικών ακτών στην περιοχή Clyde του Ηνωμένου Βασιλείου αποτελεί ένα παράδειγμα δράσεων που αποσκοπούν στην προώθηση **της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης**. Η κατάρρευση του ναυπηγικού κλάδου στον οποίο στηριζόταν η περιοχή οδήγησε σε αύξηση του ποσοστού ανεργίας. Σε πολλές οικογένειες, περισσότερες από μία γενιές παραμένουν άνεργες. Αυτό σημαίνει ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι νέοι δεν διαθέτουν όχι μόνο τυπικά επαγγελματικά προσόντα, αλλά και πρότυπα όσον αφορά τη συμπεριφορά στην αγορά εργασίας. Συνεπώς, το πρόγραμμα έχει υιοθετήσει μια διπλή προσέγγιση, αποσκοπώντας να βελτιώσει τόσο τις δεξιότητες όσο και τη συμμετοχή. Αυτός ο συνδυασμός μέτρων, προκειμένου ακόμη και η απασχόληση και η επιχειρηματικότητα να έχουν μια πτυχή κοινωνικής ένταξης, αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό του URBAN II.

¹⁰

Με εξαίρεση τις κατοικίες, οι οποίες εξαιρούνται από τις γενικές κατευθύνσεις του URBAN

Η περιοχή Heerlen στις Κάτω Χώρες αποτελεί ένα παράδειγμα σημαντικού έργου στον τομέα των **μεταφορών**. Ο σταθμός που υπάρχει εκεί θεωρείται ότι στερείται αισθητικής, αποτελεί εστία εγκληματικότητας και δεν διαθέτει καλή σύνδεση με άλλα μέσα μεταφοράς. Προβλέπονται βελτιωμένες συνδέσεις με άλλα μέσα μεταφοράς – λεωφορείο, τραμ, αυτοκίνητο, ποδήλατο – προκειμένου ο σταθμός να μετατραπεί σε κομβικό σημείο συνδυασμένων μεταφορών. Για λόγους ασφαλείας, τροποποιείται η διάταξη του σταθμού και βελτιώνεται ο φωτισμός. Επιπλέον, η αύξηση των επιβατών, του προσωπικού και των υπηρεσιών θα περιορίσει την εγκληματικότητα.

Παρά τις σχετικά μικρές δαπάνες, οι **τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών** αποτελούν συχνά βασικό στοιχείο των προγραμμάτων κατάρτισης. Οι Βρυξέλλες αποτελούν ένα παράδειγμα προγράμματος που εστιάζει στις ΤΠΕ, καθώς περισσότερο από 25% των δαπανών αφορά την κατάρτιση στις ΤΠΕ και την ανάπτυξη κέντρων πολυμέσων.

3.3. Διαχείριση και εταιρική σχέση

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του URBAN II σε σύγκριση με τα άλλα διαρθρωτικά ταμεία είναι ο βαθμός αποκέντρωσης της διαχείρισης προς τις τοπικές αρχές. Σε σύνολο 70 προγραμμάτων, στο ένα τρίτο - 23 περιπτώσεις – διαχειριστική αρχή είναι το δημοτικό συμβούλιο. Τέτοια παραδείγματα είναι τα προγράμματα της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών, της Αυστρίας και της Ιρλανδίας, καθώς και η πλειοψηφία των προγραμμάτων της Γαλλίας. Στην περίπτωση της Γαλλίας και της Ιταλίας διαπιστώνεται μεγαλύτερος βαθμός αποκέντρωσης σε σχέση με το URBAN I, στο οποίο οι εθνικές αρχές (ή οι τοπικοί εκπρόσωποι αυτών) είχαν αναλάβει τον προγραμματισμό σε όλες τις περιπτώσεις.

Επιπλέον, σε ένα τρίτο των προγραμμάτων, οι τοπικές αρχές είναι ο βασικός παράγοντας στην εταιρική σχέση με την κεντρική κυβέρνηση. Για παράδειγμα, στις περιφέρειες της Αγγλίας, μολονότι διαχειριστική αρχή είναι μια υπηρεσία της κεντρικής κυβέρνησης, η ευθύνη για την τρέχουσα διαχείριση έχει ανατεθεί στις περιφερειακές υπηρεσίες της. Επίσης, τα τοπικά συμβούλια έχουν αναλάβει το ρόλο του "υπόλογου φορέα" και είναι υπεύθυνα για τη χρηματοοικονομική διαχείριση και την αξιολόγηση των έργων σε ένα ευρύ πλαίσιο, το οποίο ορίζεται από την κεντρική κυβέρνηση. Στην Ισπανία και την Ελλάδα έχουν αναπτυχθεί παρόμοιες σχέσεις μεταξύ του υπουργείου οικονομικών και των δήμων.

Τέλος, στα περισσότερα από τα υπόλοιπα προγράμματα, το δημοτικό συμβούλιο συμμετέχει ενεργά στην επιτροπή παρακολούθησης. Για παράδειγμα, μια τέτοια περίπτωση είναι η Γερμανία, όπου διαχειριστικές αρχές είναι τα κρατίδια (Länder), καθώς και η Πορτογαλία, όπου οι εθνικές αρχές είναι επικεφαλής της διαδικασίας. Σε πολλές περιπτώσεις, εκτός από την αρμόδια τοπική αρχή εκπροσωπείται και η εθνική ένωση των τοπικών αρχών.

Όσον αφορά την εταιρική σχέση, 57 από τα 70 προγράμματα (ποσοστό μεγαλύτερο από 80%) πραγματοποίησαν εκτενείς διαβουλεύσεις με τους τοπικούς εταίρους κατά τη σύνταξη του εγγράφου του προγράμματος. Ωστόσο, αυτή η προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί και να ενταθεί στα επόμενα χρόνια (βλέπε επίσης παρ. 5.2).

4. ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ URBAN II

Δεδομένου ότι τα προγράμματα μόλις ξεκίνησαν, θα ήταν πολύ πρόωμο να συναχθούν συμπεράσματα για τα περισσότερα θέματα. Το θέμα της προστιθέμενης αξίας θα εξεταστεί σε μεγαλύτερο βάθος σε μεταγενέστερο στάδιο κατά τις αξιολογήσεις. Εντούτοις, έχουν επισημανθεί τα ακόλουθα σημεία, τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης κατά την εξέλιξη των προγραμμάτων.

4.1. Επίτευξη κοινοτικών στόχων

Μολονότι οι συνολικές δαπάνες του είναι σχετικά μικρές, το URBAN II συμβάλλει σε αρκετές κοινοτικές προτεραιότητες. Αυτή η συμβολή είναι διπλή: πρώτον, οι δαπάνες του URBAN καλύπτουν μερικές από τις περιοχές της ΕΕ που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη και, δεύτερον, το URBAN έχει ένα διακριτό προφίλ σε σχέση με τα άλλα διαρθρωτικά ταμεία (βλέπε πίνακα 5) λόγω του αρκετά υψηλού ποσοστού δαπανών που αφορά τη φυσική και περιβαλλοντική ανάπλαση καθώς και την κοινωνική ένταξη:

- Κοινωνική συνοχή. Οι περιοχές του URBAN έχουν κακές επιδόσεις όσον αφορά πολλούς οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες, γεγονός που αντανακλά μια παρατήρηση στον αστικό έλεγχο σύμφωνα με την οποία στην ίδια πόλη παρατηρούνται συχνά περισσότερες και μεγαλύτερες ανισότητες από ό,τι μεταξύ των πόλεων της ΕΕ. Η κατάρτιση είναι ένα βασικό στοιχείο, ταυτόχρονα όμως το URBAN πρέπει να εστιάζει σε μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως η εκμάθηση γλωσσών ή η ανάπτυξη των ικανοτήτων των ομάδων της τοπικής κοινότητας, προκειμένου οι τελευταίες να είναι σε θέση να παράσχουν προγράμματα κατάρτισης.
- Ανταγωνιστικότητα και οικονομική συνοχή. Στις περιοχές του URBAN υπάρχουν πολλά εμπόδια στην οικονομική ανάπλαση και ανάπτυξη, όπως η έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος και η υψηλή εγκληματικότητα. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση του URBAN έχει σχεδιαστεί ειδικά για την υπερπήδηση αυτών των εμποδίων, αντιστρέφοντας τον κύκλο της παρακμής και ενισχύοντας την περιοχή στην προσπάθειά της να ανταγωνιστεί επί ίσοις όροις τις υπόλοιπες περιοχές.
- Περιβαλλοντική ανάπλαση. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι περιβαλλοντικές συνθήκες στις περιοχές του URBAN II είναι συχνά πολύ χειρότερες σε σχέση με άλλες περιοχές, με χώρους πρασίνου που αντιστοιχούν περίπου στο ήμισυ του κοινοτικού μέσου όρου για τις αστικές περιοχές. Ποσοστό 40% των προγραμματισμένων δαπανών αφορά τη φυσική και περιβαλλοντική ανάπλαση. Σε αυτήν περιλαμβάνονται μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας του κτιριακού

περιβάλλοντος και της αρχιτεκτονικής παράδοσης. Επιπλέον, σημαντικό μέρος του 8% των δαπανών που αφορούν τις μεταφορές θα χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή ποδηλατοδρόμων και άλλες μορφές αστικών μεταφορών φιλικές προς το περιβάλλον.

- Τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και ο χαμηλός δείκτης απασχόλησης συνεπάγονται ότι οι περιοχές του URBAN ξεκινούν με ένα συγκριτικό μειονέκτημα σε αυτόν τον τομέα. Το URBAN II παρέχει βασική κατάρτιση στις ΤΠΕ με προγράμματα μικρής κλίμακας σε τοπικό επίπεδο, συχνά μέσω βιβλιοθηκών ή ομάδων της τοπικής κοινότητας, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν τα εμπόδια για την κοινωνική ένταξη.

Τέλος, ένας από τους στόχους του URBAN II είναι να ενθαρρύνει τους τοπικούς εταίρους να δοκιμάσουν καινοτόμες μεθόδους αστικής ανάπλασης, καθώς και να μεταφέρει ενδιαφέρουσες εμπειρίες από άλλες χώρες. Όλα τα προγράμματα αναφέρουν τουλάχιστον ένα τέτοιο μέτρο, και οι πέντε συνηθέστεροι τομείς είναι: περιβάλλον, αστική διοίκηση; ανακαίνιση; ΤΠΕ και έρευνα, συμμετοχή των πολιτών.

Πλαίσιο 3: Παραδείγματα έργων κοινοτικού ενδιαφέροντος

Η Κομοτηνή, στη Βόρεια Ελλάδα, έχει μεγάλο ποσοστό μειονοτήτων, όπως Μουσουλμάνους, Ελληνοπόντιους (δηλαδή άτομα που επέστρεψαν από χώρες κυρίως της πρώην Σοβιετικής Ένωσης), Πομάκους και Αθίγγανους (Ρομ). Το πρόγραμμα αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση σε μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως η εκμάθηση βασικών γνώσεων γραφής και ανάγνωσης της ελληνικής γλώσσας, ως προϋπόθεση για την προώθηση της απασχόλησης.

Η περιοχή Århus στη Δανία έχει επίσης υψηλό ποσοστό εθνικών μειονοτήτων και αποκλεισμού. Το πρόγραμμα στηρίζεται στο πνεύμα κοινότητας που είναι πολύ ισχυρό στην περιοχή, προωθώντας ένα φόρουμ των πολιτών, και παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα στους κατοίκους της περιοχής να αντιμετωπίσουν τοπικά προβλήματα με τη μέθοδο της αυτοβοήθειας, και προωθώντας την κοινωνική και πολιτική τους ένταξη στην ευρύτερη κοινότητα.

Το πρόγραμμα στην περιοχή Pamplona της Βόρειας Ισπανίας υποστηρίζει τα μικρά εστιατόρια και καταλύματα που παρέχουν διανυκτέρευση και πρωινό, ιδιαίτερα για την απασχόληση άνεργων γυναικών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να συνδυάσουν την ιδιωτική με την επαγγελματική ζωή. Παρομοίως, προβλέπονται προγράμματα κατάρτισης των ανέργων στον περιβαλλοντικό και τον κοινωνικό τομέα.

Το πρόγραμμα URBAN στην περιοχή Bastia της Κορσικής αφορά το ιστορικό κέντρο της πόλης. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την κατάρτιση σε εργασίες επισκευής και ανακαίνισης παλαιών κτιρίων, δηλαδή συνδυάζει την αναβίωση δεξιοτήτων που έχουν εκλείψει, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την αναπαλαίωση ιστορικών μνημείων.

Το πρόγραμμα Luckenwalde στην Ανατολική Γερμανία αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση σε περιβαλλοντικά μέτρα, όπως η κατάρτιση στη βιοτεχνολογία, σε συνεργασία με ένα μεγάλο βιοτεχνολογικό πάρκο, ένα έργο με τίτλο "1000 δέντρα" και ένα δίκτυο για τη συνδυασμένη χρήση σιδηροδρόμου, ποδηλάτου και τροχοπέδων / πατινιού με τίτλο "Rail-ride-roll".

Ένα ενδιαφέρον παράδειγμα καινοτομίας στον περιβαλλοντικό τομέα είναι η περιοχή της Αμβέρσας, όπου προβλέπεται η μετατροπή εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εγκαταστάσεων σε χώρους πρασίνου καθώς και η κατασκευή επιχειρηματικού πάρκου για ΤΠΕ και επιχειρήσεις που ασχολούνται με το περιβάλλον. Η καινοτομία έγκειται στο γεγονός ότι η αποκατάσταση του εδάφους γίνεται με βιολογικές μεθόδους, με ειδικές εγκαταστάσεις για τον καθαρισμό του εδάφους από βαρέα μέταλλα.

4.2. Φαινόμενο μόχλευσης

Εστιάζοντας σε σχετικά μικρές περιοχές, το URBAN επιτυγχάνει υψηλή ένταση όσον αφορά τις δαπάνες ανά κάτοικο και ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Μέσω της εστίασης των προγραμμάτων, επιτυγχάνεται επαρκής ένταση χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση των σοβαρότερων από τις πτυχές της υστέρησης που χαρακτηρίζει τις περιοχές του URBAN.

Μόχλευση δημόσιου τομέα. Το URBAN II έχει κινητοποιήσει συνολικές επενδύσεις – από εθνικούς, περιφερειακούς, τοπικούς και ιδιωτικούς πόρους – που υπερβαίνουν το ήμισυ των πόρων του ΕΤΠΑ (βλέπε πίνακες 2 και 8). Αυτό το αποτέλεσμα είναι ακόμη πιο ενδιαφέρον, αν ληφθεί υπόψη ότι αυτές οι περιοχές χαρακτηρίζονται από υψηλότερη συγκέντρωση προβλημάτων σε σχέση με το μέσο όρο των περιοχών του στόχου 1 και του στόχου 2.

Μόχλευση ιδιωτικού τομέα. Στα 35 προγράμματα που αναφέρουν τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα αναλογεί περίπου 8% της χρηματοδότησης του προγράμματος. Μολονότι αυτό το ποσοστό είναι χαμηλότερο από αυτό των στόχων 1 και 2, εξακολουθεί να είναι σημαντικό, καθώς, οι περιοχές του URBAN II δυσκολεύονται εξ ορισμού να προσελκύσουν ιδιωτικές επενδύσεις. Επιπλέον, περίπου 20% των προγραμματισμένων δαπανών αφορά την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, η οποία αναμένεται να δημιουργήσει σημαντικά φαινόμενα μόχλευσης μακροπρόθεσμα.

4.3. Υλοποίηση

Όπως συμβαίνει και με τις υπόλοιπες κοινοτικές πρωτοβουλίες, μερικές από τις πλέον ενδιαφέρουσες πτυχές του URBAN αφορούν το σύστημα υλοποίησης:

- Η ισχυρή τοπική **εταιρική σχέση** θεωρείται από πολλούς μία από τις βέλτιστες πηγές προστιθέμενης αξίας. Όχι μόνο αυξάνει την αποτελεσματικότητα και την εστίαση των προγραμμάτων στις τοπικές ανάγκες, αλλά συμβάλλει και στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των περιοχών του URBAN: από τη στιγμή που υλοποιείται, η εταιρική σχέση έχει τη δυνατότητα να συμβάλει και με άλλους τρόπους στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, π.χ. βελτιώνοντας τον σχεδιασμό τοπικών στρατηγικών, την ανεύρεση νέων τρόπων για την παροχή τοπικής χρηματοδότησης, την προώθηση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα. Τέλος, μια ισχυρή εταιρική σχέση σε τοπικό επίπεδο προωθεί το ευρωπαϊκό μοντέλο διακυβέρνησης και τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.
- Η **επιλογή** των περιοχών από τα κράτη μέλη, με βάση τη χρηματοδότηση και τις γενικές κατευθύνσεις της Επιτροπής, καταφέρνει να εξισορροπήσει την ανάγκη να διατηρηθεί το πνεύμα των κοινοτικών πρωτοβουλιών με την ευελιξία προσαρμογής σε ένα ευρύ πλαίσιο διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών.

- Η έγκριση ενός μικρού συνόλου κοινών **δεικτών** που θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων αποτελεί ένα ακόμη βήμα προς τη μεγαλύτερη απλοποίηση και αποτελεσματικότητα. Αυτοί οι δείκτες παρέχουν μια περισσότερο ποσοτικοποιημένη εικόνα της κατάστασης καθενός από τα 70 προγράμματα. Οι διάφορες ενημερώσεις στη διάρκεια ζωής του προγράμματος παρέχουν μια επισκόπηση των αλλαγών σε διάφορους τομείς και της επιτευχθείσας προόδου.
- Η απλούστευση των διαχειριστικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από ένα και μόνο ταμείο, με αποτέλεσμα την αποφυγή των διαδικασιών παράλληλων πληρωμών.

4.4. Συνεργασία και δικτύωση

Σε ποσοστό 98%, οι πόροι του URBAN II αφορούν την αστική ανάπτυξη στις 70 περιοχές που επιλέχθηκαν. Το υπόλοιπο 2% των δαπανών αφορά οριζόντια μέτρα:

- Προώθηση, στο πλαίσιο της έναρξης μιας νέας φάσης του αστικού ελέγχου, της βαθύτερης γνώσης της κατάστασης στις ευρωπαϊκές πόλεις. Με αυτόν τον τρόπο τίθενται τα θεμέλια για την ανάπτυξη αστικών δεικτών και στατιστικών στοιχείων που θα χρησιμοποιηθούν για την προοδευτική πληροφόρηση σχετικά με τις δράσεις των διαρθρωτικών ταμείων στις πόλεις. Επιπλέον, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του συνόλου των προγραμμάτων του URBAN II θα βασιστεί σε μια σειρά κοινών κοινωνικοοικονομικών δεικτών που αναπτύχθηκαν αρχικά στο πλαίσιο του αστικού ελέγχου.
- Ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των πόλεων που επωφελούνται από το URBAN, το οποίο για πρώτη φορά αποκτά τη δομή κοινοτικού προγράμματος. Οι εθνικές αρχές και άλλοι φορείς που συμμετέχουν στην αστική ανάπτυξη θα αναλάβουν διάφορες αρμοδιότητες στο σχεδιασμό και τη διαχείριση του προγράμματος.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα κοινωνικοοικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται παραπάνω, οι περιοχές του URBAN II συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον περιθωριοποιημένων περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκλήσεις όπως η ανεργία, η φτώχεια, η εγκληματικότητα και η μετανάστευση συνδυάζονται και δημιουργούν δυσεπίλυτα προβλήματα που απαιτούν μια συντονισμένη προσέγγιση, η οποία θα τα αντιμετωπίσει στο σύνολό τους. Για παράδειγμα, η προσέλκυση επιχειρήσεων απαιτεί δράσεις για τη μείωση της υψηλής εγκληματικότητας και της εγκατάλειψη, ενώ η προώθηση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης απαιτεί μέτρα για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η συμβολή του URBAN σε αυτά τα ζητήματα είναι μοναδική και πολύτιμη, καθώς προάγει τόσο την κοινωνική όσο και την οικονομική συνοχή και εξαλείφει τα εμπόδια για τη δημιουργία απασχόλησης και επενδύσεων. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση καθίσταται δυνατή εστιάζοντας στις πλέον μειονεκτικές περιοχές και επιλέγοντας μικρές περιοχές. Ωστόσο, η σοβαρότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι περιοχές του URBAN και η μεταξύ τους συσχέτιση σημαίνουν ότι η εξάλειψη αυτών των εμποδίων είναι ένα μακροπρόθεσμο έργο.

Η αποκεντρωμένη μέθοδος υλοποίησης αυτή καθεαυτή είναι ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά στοιχεία του URBAN:

- Η έμμεση κατανομή σε ζώνες ήταν επιτυχής. Από τη μία πλευρά, τα κράτη μέλη είχαν την ευελιξία να επιλέξουν περιοχές σύμφωνα με τις εθνικές και τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες. Από την άλλη πλευρά, η επιλογή επικεντρώθηκε ιδιαίτερα στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο, χρησιμοποιήθηκε δε μια ομάδα κοινών και διαφανών κριτηρίων σε όλη την ΕΕ. Η έμμεση κατανομή σε ζώνες δεν οδήγησε σε διασκορπισμό της χρηματοδότησης επειδή, μεταξύ άλλων, ορίστηκε ένα ελάχιστο όριο 500 ευρώ/ κάτοικο.
- Διαπιστώνεται υψηλός βαθμός εταιρικής σχέσης με τις τοπικές αρχές και τις ομάδες της τοπικής κοινότητας, με συγκεκριμένα μέτρα για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων των τελευταίων. Αφού συναφθεί και ενεργοποιηθεί μια τέτοια σχέση, επωφελείται όχι μόνο από το URBAN αλλά και από άλλα προγράμματα και μπορεί να συμβάλει γενικότερα στην τοπική ανάπτυξη. Η εταιρική σχέση και η συμμετοχή των πολιτών είναι ένα καθοριστικό στοιχείο για την επιτυχία όλων των κοινοτικών πρωτοβουλιών.

Μολονότι τα προγράμματα άλλων διαρθρωτικών ταμείων έχουν επίσης σημαντική συμβολή στην κάλυψη των αναγκών των αστικών περιοχών, το URBAN έχει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως η εστίαση σε μικρές περιοχές, η ολοκληρωμένη προσέγγιση και η ισχυρή εταιρική σχέση. Στο πλαίσιο των στόχων 1 και 2, συμπληρώνει ιδανικά τα μέτρα που προωθούνται από τα υπόλοιπα διαρθρωτικά ταμεία.

Επιπλέον, το URBAN έχει σημαντικό ρόλο εκτός των περιοχών των στόχων 1 και 2:

- Στην αντιμετώπιση των "μελανών σημείων" των πόλεων, που μπορεί να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα αλλά καλύπτουν μια περιοχή υπερβολική μικρή για να ενταχθεί στα προγράμματα των άλλων διαρθρωτικών ταμείων. Πράγματι, οι περιοχές του URBAN, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές που καλύπτουν τα άλλα προγράμματα, έχουν πολύ κακές επιδόσεις – πολύ χειρότερες δε από αυτές άλλων περιοχών του URBAN – όσον αφορά δείκτες όπως η μετανάστευση ή η εγκληματικότητα (βλέπε πίνακα 6).

- Επιπλέον, το προφίλ αυτών των περιοχών-μελανών σημείων – υψηλός δείκτης ανεργίας και πολύπλευρη υστέρηση, όπως αποτιμάται από άλλους, κοινωνικούς δείκτες – σχετίζεται περισσότερο με αυτό του URBAN παρά με εκείνο του στόχου 2.
- Όπως σε όλες τις περιοχές του URBAN, η δημιουργία νέων εταιρικών σχέσεων θα έχει θετική επίδραση στον τοπικό προγραμματισμό, καθώς και στην ανάπτυξη ικανοτήτων και καινοτόμων ευρωπαϊκών μοντέλων διακυβέρνησης.
- Η διατήρηση της παρουσίας του URBAN εκτός των περιοχών των στόχων 1 και 2 μεγιστοποιεί τη διαθέσιμη εμπειρία προς ανταλλαγή στο πρόγραμμα δικτύωσης. Παρομοίως, διευρύνει το κοινό στο οποίο απευθύνεται αυτή η προσπάθεια.
- Το μοντέλο δαπανών στις περιοχές εκτός των στόχων 1 και 2 διαφέρει (βλέπε πίνακα 7), καθώς λιγότεροι πόροι προορίζονται για έργα φυσικής και περιβαλλοντικής ανάπλασης και περισσότεροι για έργα στον τομέα των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.

Η προσέγγιση URBAN έχει πολλά πλεονεκτήματα που μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση για τη μελλοντική πολιτική συνοχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο:

- Ολοκληρωμένη προσέγγιση, η οποία συνδυάζει μέτρα κοινωνικής ένταξης και κατάρτισης με μέτρα φυσικής και περιβαλλοντικής ανάπλασης, δηλαδή συνοδευτικά μέτρα για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.
- Μέτρα για την προώθηση της ένταξης των μεταναστών. Οι περιοχές του URBAN αποτελούν εξ ορισμού στρατηγικές θέσεις για την προώθηση τέτοιων μέτρων, τα οποία είναι κοινοτικού ενδιαφέροντος και θα μπορούσαν ακόμη και να ενισχυθούν στο μέλλον.
- Εστίαση σε μικρές περιοχές. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται υψηλή ένταση χρηματοδότησης, ολοκληρωμένη προσέγγιση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει κάθε περιοχή και προωθούνται οικονομικά αποδοτικά μέτρα.
- Ιδιαίτερη έμφαση στην τοπική εταιρική σχέση. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσονται οι τοπικές ικανότητες, το πρόγραμμα καθίσταται πιο αποτελεσματικό και η Ευρώπη προσεγγίζει τους πολίτες της. Αυτή η διάσταση θα μπορούσε να αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο την επόμενη περίοδο, με βάση την τρέχουσα εμπειρία.
- Έμμεση κατανομή ζωνών. Αυτό το στοιχείο αντιπροσωπεύει τον "ανοιχτό συντονισμό" αντί για μια πιο κεντροποιημένη προσέγγιση και οι περιοχές του URBAN που επιλέγονται ικανοποιούν τόσο τα εθνικά όσο και τα κοινοτικά κριτήρια.

- Απλοποίηση των διαχειριστικών διαδικασιών, ιδιαίτερα η προσέγγιση χρηματοδότησης από ένα μόνο διαρθρωτικό ταμείο και η σχετικά απλή δομή του προγράμματος.
- Το πρόγραμμα δικτύωσης και ανταλλαγής εμπειριών, το οποίο ενσωματώνει ένα συστηματικό κύκλο εκμάθησης στη διαδικασία.

Το ερώτημα που τίθεται για το μέλλον είναι κατά πόσο το URBAN θα πρέπει να συνεχιστεί και, εάν ναι, με ποια μορφή. Θα πρέπει να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής του, π.χ. όσον αφορά το εύρος των προβλημάτων που αντιμετωπίζει, το εύρος των δυνατών μέτρων και το μέγεθος της καλυπτόμενης περιοχής;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΗΓΕΣ

"Ειδική έκθεση αριθ. 1/2001 σχετικά με την κοινοτική πρωτοβουλία URBAN, συνοδευόμενη από την απάντηση της Επιτροπής", Ελεγκτικό Συνέδριο (2001)

"Γενικές κατευθύνσεις για την ανάληψη κοινοτικής πρωτοβουλίας που αφορά την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών σε κρίση, έτσι ώστε να προωθηθεί η αειφόρος αστική ανάπτυξη: URBAN II", Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2000) Ανακοίνωση C(2000)1100

"Ο αστικός έλεγχος (Urban Audit)", Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2000)

"Τα αποτελέσματα του προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων για την περίοδο 2000-2006 (Στόχος 1)", Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2001) Ανακοίνωση COM(2001)378 τελικό

"Ενότητα της Ευρώπης, αλληλεγγύη των λαών, διαφορετικότητα των περιφερειών - δεύτερη έκθεση για την οικονομική και κοινωνική συνοχή", Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2001)

"Persistent income poverty and social exclusion in the European Union", Eurostat (2000), Statistics in Focus, θέμα 3, 13/2000

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΟΡΩΝ

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες

Αυτά τα προγράμματα βοήθειας ή δράσης δημιουργήθηκαν ως συμπληρωματικά των δράσεων των διαρθρωτικών ταμείων σε συγκεκριμένες προβληματικές περιοχές. Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες εκπονούνται από την Επιτροπή και συντονίζονται και υλοποιούνται υπό την αιγίδα των εθνικών αρχών. Απορροφούν ποσοστό 5,35% του προϋπολογισμού των διαρθρωτικών ταμείων.

- Το Urban II επικεντρώνει τη στήριξή του σε καινοτόμες στρατηγικές για την ανάπλαση πόλεων και αστικών περιοχών που αντιμετωπίζουν κρίση (χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ)
- Το Interreg III προάγει τη διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία, δηλαδή τη δημιουργία διασυνοριακών εταιρικών σχέσεων, προκειμένου να ενθαρρύνει την ισορροπημένη ανάπτυξη των περιοχών που εκτείνονται σε περισσότερες από μία περιφέρειες (χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ).
- Το Leader+ προωθεί πιλοτικές ολοκληρωμένες στρατηγικές αειφόρου ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, οι οποίες εκπονούνται και υλοποιούνται από τοπικές εταιρικές σχέσεις. (χρηματοδότηση από το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού).
- Το Equal αποσκοπεί στην εξάλειψη των παραγόντων που οδηγούν σε ανισότητες και διακρίσεις στην αγορά εργασίας (χρηματοδότηση από το ΕΚΤ).

Τα βασικά κοινά χαρακτηριστικά υλοποίησης των κοινοτικών πρωτοβουλιών είναι:

- Απλούστευση των διαχειριστικών διαδικασιών, με την έννοια ότι χρηματοδοτούνται μόνο από ένα ταμείο
- Ιδιαίτερη έμφαση στην εταιρική σχέση
- Δίκτυα για την ανταλλαγή εμπειριών

Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης:

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ) συντονίζουν τις κοινοτικές περιφερειακές δραστηριότητες, με την περιστασιακή συμμετοχή των τεσσάρων διαρθρωτικών ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΧΜΠΑ) και της ΕΤΕ. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, τα έργα πρέπει να ενσωματωθούν σε ήδη ανεπτυγμένα προγράμματα των εθνικών αρχών, των περιφερειακών αρχών και των οικονομικών εταίρων τους.

Οικονομική και κοινωνική συνοχή:

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή εγκαινιάστηκε με τη Συνθήκη της Ρώμης, στον πρόλογο της οποίας γίνεται αναφορά στον περιορισμό των ανισοτήτων όσον αφορά την ανάπτυξη μεταξύ των περιοχών. Ωστόσο, μόλις τη δεκαετία 1970 ελήφθησαν τα πρώτα κοινοτικά μέτρα για το συντονισμό των εθνικών μέσων και παρασχέθηκαν πρόσθετοι χρηματοδοτικοί πόροι. Στη συνέχεια, αυτά τα μέτρα αποδείχθηκαν

ανεπαρκή λόγω της κατάστασης στην Κοινότητα όπου η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, αντίθετα με τις προβλέψεις, απέτυχε να εξομαλύνει τις διαφορές μεταξύ των περιοχών.

Με την έγκριση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης το 1986, η οικονομική και κοινωνική συνοχή αυτή καθεαυτή, καθώς και η ενιαία αγορά συμπεριλήφθηκαν στους στόχους. Κατά την προετοιμασία για την οικονομική και νομισματική Ένωση, αυτό το στοιχείο χρησιμοποιήθηκε ως νομική βάση, από το 1988 και εφεξής, προκειμένου οι κοινοτικές δράσεις να αποτελέσουν τον κεντρικό πυλώνα για μια ολοκληρωμένη πολιτική ανάπτυξης.

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ ενσωμάτωσε τελικά την πολιτική στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (άρθρα 158 έως 162, πρώην άρθρα 130Α έως 130Ε). Πρόκειται για μια έκφραση αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών και των περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό συνεπάγεται ισορροπημένη και αειφόρο ανάπτυξη, τον περιορισμό των διαρθρωτικών ανισοτήτων μεταξύ των περιοχών και των χωρών, και την προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλα τα πρόσωπα. Στην πράξη, αυτό επιτυγχάνεται με την ποικιλία των χρηματοδοτικών διαδικασιών, κυρίως μέσω των διαρθρωτικών ταμείων.

Κάθε τριετία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλει μια έκθεση για την πρόοδο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και για τη συμβολή των διαφόρων μέσων που προβλέπονται στη Συνθήκη σε αυτήν την πρόοδο.

Το μέλλον της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής ήταν ένα από τα σημαντικότερα θέματα που εξετάστηκαν στην ανακοίνωση της Επιτροπής για το Πρόγραμμα Δράσης 2000 (υποβλήθηκε στις 15 Ιουλίου 1997), κυρίως λόγω των οικονομικών επιπτώσεων. Την περίοδο 1994-1999 αποτέλεσε το δεύτερο μεγαλύτερο στοιχείο του προϋπολογισμού (περίπου 35% του προϋπολογισμού). Η σημασία του επιβεβαιώθηκε στις δημοσιονομικές προοπτικές 2000-2006.

Με τη διεύρυνση της ΕΕ, κατά την οποία αναμένεται η προσχώρηση χωρών με εθνικό εισόδημα πολύ χαμηλότερο του κοινοτικού μέσου όρου, η διαρθρωτική πολιτική της Κοινότητας μεταρρυθμίστηκε το 1999 προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά της, η δε χρηματοδότηση αυξήθηκε από 208 σε 213 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2000-2006.

Ίσες ευκαιρίες:

Δύο βασικά στοιχεία της γενικής αρχής των ίσων ευκαιριών είναι η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας (άρθρο 12 της Συνθήκης ΕΚ, πρώην άρθρο 6) και η ισότητα της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών (άρθρο 141 της Συνθήκης ΕΚ, πρώην άρθρο 119). Πρόκειται να εφαρμοστεί σε όλα τα πεδία, ιδιαίτερα στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και οικογενειακή ζωή.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ προσέθεσε ένα νέο άρθρο 13 στη Συνθήκη, ενισχύοντας την αρχή της μη διάκρισης, η οποία συνδέεται στενά με τις ίσες ευκαιρίες. Στο πλαίσιο αυτού του νέου άρθρου, το Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλής ή εθνότητας, καταγωγής, θρησκείας ή πίστης, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ):

Το ΕΤΠΑ αποσκοπεί στον περιορισμό των ανισοτήτων μεταξύ των περιοχών της Κοινότητας. Το Ταμείο ιδρύθηκε το 1975 και χορηγεί χρηματοδοτική βοήθεια για έργα ανάπτυξης στις φτωχότερες περιφέρειες της Ένωσης. Όσον αφορά τους χρηματοδοτικούς πόρους, το ΕΤΠΑ είναι με διαφορά το μεγαλύτερο από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ):

Το ΕΚΤ ιδρύθηκε το 1960 και αποτελεί το κύριο μέσο της κοινοτικής κοινωνικής πολιτικής. Παρέχει χρηματοδοτική ενίσχυση για προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, επανακατάρτισης και δημιουργίας θέσεων εργασίας. Περίπου 75% της εγκεκριμένης χρηματοδότησης αφορά την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Με την αύξηση των πόρων του προϋπολογισμού στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού πακέτου Delors II, έγιναν αλλαγές στο ΕΚΤ και το βάρος μεταφέρθηκε σε νέους στόχους, δηλαδή στη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας και την ενίσχυση την επανένταξης των ανέργων στην εργασιακή ζωή. Πρόσθετες δράσεις θα αφορούν τις ίσες ευκαιρίες, την παροχή βοήθειας στους εργαζομένους προκειμένου να προσαρμοστούν στις αλλαγές στη βιομηχανία και στις αλλαγές στα συστήματα παραγωγής.

Διαχειριστική αρχή:

Κάθε δημόσια ή ιδιωτική αρχή ή φορέας σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο που ορίζεται από το κράτος μέλος, ή το ίδιο το κράτος μέλος όταν αναλαμβάνει το ίδιο την ευθύνη διαχείρισης της χρηματοδοτικής ενίσχυσης που παρέχεται από τα διαρθρωτικά ταμεία. Εάν το κράτος μέλος ορίσει έναν άλλο φορέα ως διαχειριστική αρχή, καθορίζει τη μορφή της σχέσης του με τη διαχειριστική αρχή και τη σχέση της τελευταίας με την Επιτροπή. Το κράτος μέλος δύναται να ορίσει τον ίδιο φορέα ως διαχειριστική αρχή και ως αρχή υπεύθυνη για τις πληρωμές του ίδιου έργου.

Εταιρική σχέση:

Μία από τις αρχές των διαρθρωτικών ταμείων, η οποία προϋποθέτει τη στενότερη δυνατή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των αρμόδιων αρχών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο σε κάθε κράτος μέλος, από το στάδιο προετοιμασίας έως την υλοποίηση των μέτρων.

Διαρθρωτικά ταμεία:

Τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ έχει αναλάβει η Επιτροπή, όσον αφορά τη χορήγηση κοινοτικών διαρθρωτικών ενισχύσεων. Σε αυτά περιλαμβάνονται το Τμήμα Προσανατολισμού του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμών και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), με αντικείμενο τις διαρθρωτικές προσαρμογές στη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) με αντικείμενο τη διαρθρωτική ενίσχυση στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) με αντικείμενο τα μέτρα κοινωνικής πολιτικής, και το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ). Η χρηματοδοτική στήριξη των διαρθρωτικών ταμείων προορίζεται κυρίως για τις φτωχότερες περιοχές της Ένωσης,

προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή της, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η αντιμετώπιση των προκλήσεων της ενιαίας αγοράς σε όλη την ΕΕ.

Αειφόρος ανάπτυξη:

Η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης αναφέρεται σε μια μορφή οικονομικής ανάπτυξης που καλύπτει τις ανάγκες της κοινωνίας όσον αφορά τη βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη και - κυρίως – μακροπρόθεσμη ευημερία. Στηρίζεται στην παραδοχή ότι η ανάπτυξη πρέπει να καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες χωρίς να διακινδυνεύει τις μελλοντικές προοπτικές για τις επόμενες γενιές. Στην πράξη, σημαίνει τη δημιουργία των προϋποθέσεων για μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη με σεβασμό στο περιβάλλον. Η Σύνοδος Κορυφής της Κοπεγχάγης για την αειφόρο ανάπτυξη (Μάρτιος 1995) υπογράμμισε επίσης την ανάγκη καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και προστασίας της δημόσιας υγείας.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ υιοθέτησε την έννοια της "αειφόρου ανάπτυξης" ως έναν από τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1 URBAN I και URBAN II: βασικά δεδομένα

	URBAN I	URBAN II
Αριθμός επιλέξιμων περιοχών	118	70
Επιλέξιμος πληθυσμός	3,2 εκατομμύρια	2,2 εκατομμύρια
Μεγαλύτερο πρόγραμμα (κάτοικοι)	Βιέννη (130.000)	Άμστερνταμ (62.000)
Μικρότερο πρόγραμμα	Bari (8.000)	Amadora (10.000)
Συνεισφορά ΕΤΠΑ	953 εκατομμύρια ευρώ (τιμές 1999 ¹⁾)	700 εκατομμύρια ευρώ (τιμές 1999)
Μέσος όρος συνεισφοράς ΕΤΠΑ/ πρόγραμμα	8,1 εκατομμύρια ευρώ	10 εκατομμύρια ευρώ
Μέσος όρος συνεισφοράς ΕΤΠΑ/ κάτοικο	300 ευρώ	320 ευρώ
Συνολική επένδυση	1,8 δισεκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές)	1,58 δισεκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές)
Συνολική επένδυση/ κάτοικο	560 ευρώ	720 ευρώ

- (1) Για λόγους συγκρισιμότητας, η συνεισφορά του ΕΤΠΑ στο URBAN I μετατράπηκε σε τιμές 1999, χρησιμοποιώντας τους τυπικούς αποπληθωριστές του κοινοτικού προϋπολογισμού. Τα στοιχεία που προκύπτουν είναι ενδεικτικά.

Πίνακας 2 Χρηματοδοτικά στοιχεία του URBAN II ανά κράτος μέλος

Χώρα	Αριθμός προγραμμάτων	Συνεισφορά ΕΤΠΑ (ευρώ, τρέχουσες τιμές)	Συνολική χρηματοδότηση (ευρώ, τρέχουσες τιμές)	Συνεισφορά ΕΤΠΑ ανά πρόγραμμα (μέσος όρος)	Συνολική χρηματοδότηση ανά πρόγραμμα
B	3	21.200.000	53.801.000	7.066.667	17.933.667
DK	1	5.300.000	12.031.000	5.300.000	12.031.000
D	12	148.700.000	273.300.000	12.391.667	22.775.000
EL	3	25.500.000	37.377.000	8.500.000	12.459.000
E	10	112.600.000	179.973.000	11.260.000	17.997.300
F	9	102.000.000	283.609.000	11.333.333	31.512.111
IRL	1	5.300.000	11.420.000	5.300.000	11.420.000
I	10	114.800.000	264.398.000	11.480.000	26.439.800
L					
NL	3	29.800.000	87.078.000	9.933.333	29.026.000
A	2	8.400.000	36.459.000	4.200.000	18.229.500
P	3	19.200.000	29.592.000	6.400.000	9.864.000
FIN	1	5.300.000	22.500.000	5.300.000	22.500.000
S	1	5.300.000	16.000.000	5.300.000	16.000.000
UK	11	124.300.000	271.921.000	11.300.000	24.720.091
EU15	70	727.700.000	1.579.459.000	10.395.714	22.563.700

Πίνακας 3 περιοχές του URBAN II ανά τύπο

Τύπος περιοχής	Αριθμός	%	Πληθυσμός	%
Περιοχή στο κέντρο της πόλης	31	44%	994.000	46%
Περιοχή στην περιφέρεια της πόλης	27	39%	810.000	38%
Ολόκληρη πόλη	8	11%	239.000	11%
Συνδυασμός (κέντρου και περιφέρειας)	4	6%	113.000	5%

Τύπος πόλης	Αριθμός	%	Πληθυσμός	%
Μεγάλη πόλη (>250.000 κάτοικοι)	27	39%	874.000	41%
Μεσαία πόλη	31	44%	945.000	44%
Μικρή πόλη (<50.000)	12	17%	337.000	16%

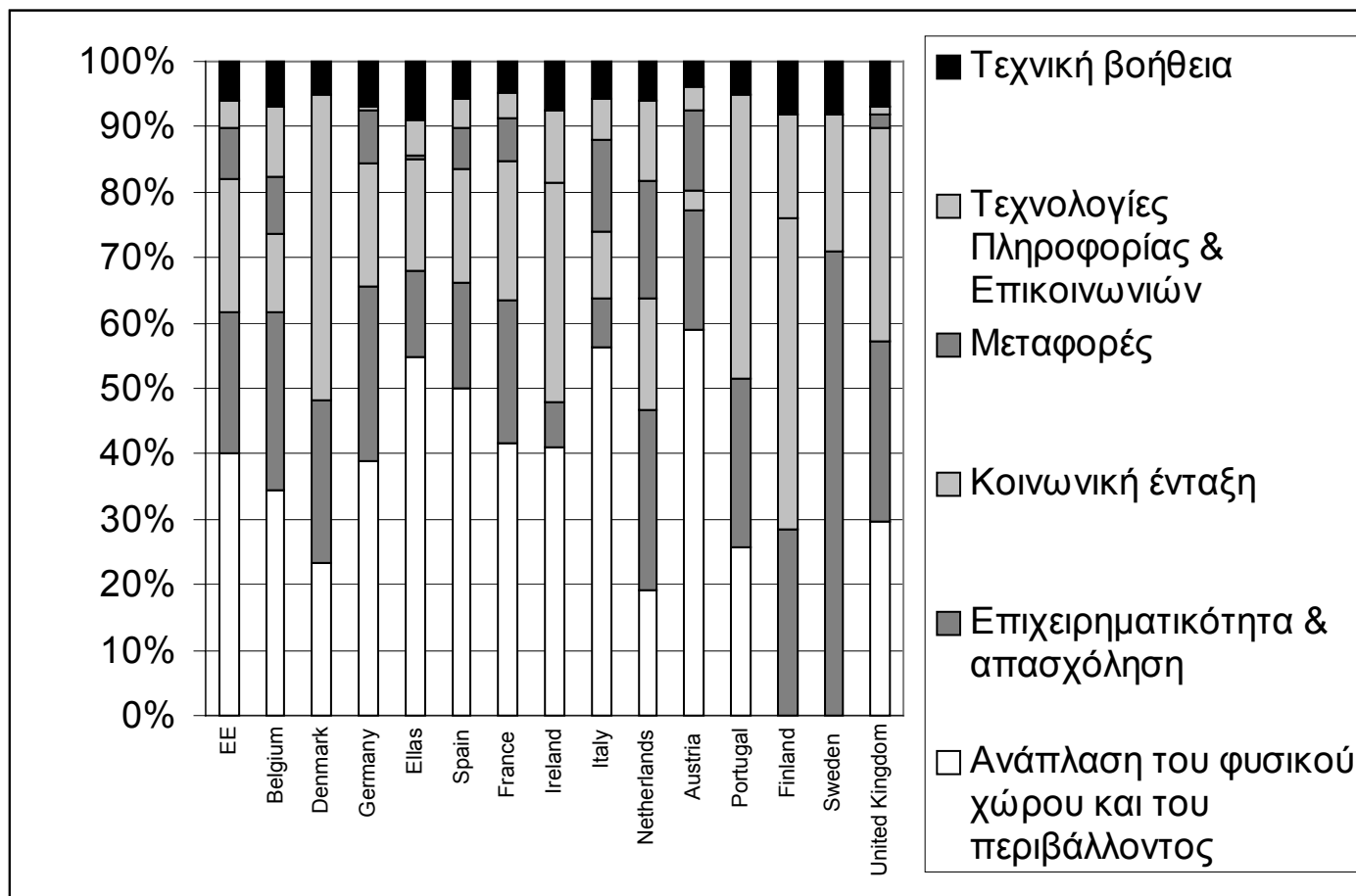
Επικάλυψη με τους στόχους 1 ή 2	Αριθμός	%	Πληθυσμός	%
Στόχος 1	21	30%	575.000	27%
Στόχος 1 – σταδιακή αποχώρηση	6	9%	134.000	6%
Σύνολο Στόχου 1	27	39%	709.000	33%
Στόχος 2	12	17%	355.000	16%
Στόχος 2 – σταδιακή αποχώρηση	1	1%	33.000	2%
Εν μέρει στόχος 2	6	9%	186.000	9%
Σύνολο στόχου 2	19	27%	573.000	27%
<i>Εκτός στόχων 1 και 2</i>	<i>24</i>	<i>34%</i>	<i>874.000</i>	<i>41%</i>

Πίνακας 4 Ταχύτητα έγκρισης προγραμμάτων URBAN II και στόχων 1 και 2

Χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ επίσημης παραλαβής και τελικής έγκρισης	URBAN II		Στόχος 1		Στόχος 2	
	No.	%	No.	%	No.	%
Λιγότερο από πέντε μήνες	1	1%	3	2%	0	0%
Λιγότερο από οκτώ μήνες	26	37%	23	19%	5	5%
Λιγότερο από δέκα μήνες	47	67%	Δ/Υ		15	16%
Λιγότερο από ένα έτος	64	91%	94	76%	73	76%
Σύνολο	70	100%	123	100%	96	100%

Στοιχεία και σημεία αποκοπής, όπως ορίζονται στην ανακοίνωση του στόχου 1, βλέπε παραπομπή στο παράρτημα Ι.

Γραφ. παράσταση 1 Δαπάνες ανά κύριο άξονα και κράτος μέλος

Τα στοιχεία για τη Δανία είναι προσωρινά

Πίνακας 5 Προγραμματισμένες δαπάνες ανά κατηγορία σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του URBAN

	URBAN	Στόχος 2		Στόχος 1	
		ΕΤΠΑ	Σύνολο	ΕΤΠΑ	Σύνολο
Ανάπλαση του φυσικού χώρου & περιβάλλοντος	40%	31%	27%	22%	14%
Επιχειρηματικότητα & απασχόληση	21%	31%	37%	11%	25%
Κοινωνική ένταξη	21%	3%	5%	7%	9%
Μεταφορές	8%	7%	6%	30%	19%
Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνιών	4%	17%	15%	14%	9%
Τεχνική βοήθεια	6%	2%	2%	2%	2%
Άλλο (κυρίως γεωργία και διαχείριση αποβλήτων)	0%	7%	7%	14%	23%

Πίνακας 6 Κοινωνικοοικονομικοί δείκτες για τα προγράμματα του URBAN ανά θέση στο πλαίσιο των βασικών στόχων

Θέση του προγράμματος URBAN	Ανεργία	Ποσοστό μεταναστών	Εγκλήματα ανά 1.000 κατοίκους	Χώροι πρασίνου ως ποσοστό % της συνολικής έκτασης
Στο στόχο 1	24%	7%	77	6%
Στο στόχο 2	16%	18%	104	8%
Εκτός στόχων 1 και 2	12%	21%	118	19%
Μέσος όρος του URBAN II	17%	15%	103	11%

Πίνακας 7 Κατανομή των προτεραιοτήτων δαπάνης του URBAN ανά θέση

Προγράμματα του URBAN που αφορούν:	Φυσική και περιβαλλοντική ανάπλαση	Επιχειρηματικότητα & απασχόληση	Κοινωνική ένταξη	Μεταφορές	Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών	Τεχνική βοήθεια
Στόχος 1	53%	15%	18%	5%	2%	6%
Στόχος 2	40%	15%	22%	11%	5%	6%
Εκτός στόχων 1 και 2	34%	24%	20%	9%	8%	6%
Μέσος όρος του URBAN II	40%	21%	21%	8%	4%	6%

Πίνακας 8 Συνοπτικά στοιχεία ανά πρόγραμμα

Πόλη	Πληθυσμός	Μέγεθος περιοχής (τ.χλμ.)	Ανεργία (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	Μετανάστες ως ποσοστό % του συνολικού πληθυσμού (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	ΕΤΠΑ	Σύνολο επιλέξιμων δαπανών	Ποσοστό δαπανών που αφορά:					
							Φυσική και περιβαλλοντική ανάπτυξη	Επιχειρηματικότητα & απασχόληση	Κοινωνική ένταξη	Μεταφορές	Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών	Τεχνική βοήθεια
URBAN II	2.187.118	693,1	17	15	727.700.000	1.578.459.615	40%	21%	21%	8%	4%	6%
Belgique-België	96.287	51,9	14	29	21.200.000	53.801.285	35%	27%	12%	9%	11%	7%
Antwerpen	44.677	16,0	9	14	7.066.666	22.800.000	25%	42%	1%	20%	4%	8%
Bruxelles-Capitale	24.413	1,7		59	7.066.668	14.827.953	43%	0%	24%	0%	26%	7%
Sambreville	27.197	34,2	20	13	7.066.666	16.173.332	40%	32%	17%	0%	6%	5%
Danmark (1)												
Århus Gellerup	20.331	6,0	8	50	5.300.000	12.031.308	23%	25%	47%	0%	0%	5%
Deutschland	367.719	110,0	18	15	148.700.000	273.300.000	39%	27%	19%	8%	1%	7%
Berlin	30.036	4,3	16	13	14.870.000	19.842.000	44%	22%	21%	7%	0%	7%
Bremerhaven	23.000	3,3	15	14	9.914.000	19.828.000	19%	70%	4%	0%	2%	5%
Dessau	28.101	5,0	27	3	14.870.000	19.827.000	61%	2%	32%	0%	0%	4%
Dortmund	54.971	7,5	17	42	9.914.000	28.646.000	27%	35%	30%	0%	1%	8%
Gera	21.229	5,3	18	2	14.870.000	19.828.000	43%	19%	19%	11%	0%	7%
Kassel	33.823	10,9	27	37	9.913.000	42.049.000	14%	25%	27%	31%	0%	3%
Kiel	32.412	10,6	14	17	9.913.000	19.826.000	36%	35%	19%	5%	0%	5%
Leipzig	31.000	8,0	16	4	14.870.000	19.827.000	54%	18%	14%	0%	0%	15%
Luckenwalde	22.500	22,3	22	2	14.870.000	19.827.000	43%	37%	7%	5%	1%	7%
Mannheim - Ludwigshafen	40.000	8,0	20	34	9.913.000	21.439.000	72%	10%	6%	0%	5%	7%

Πόλη	Πληθυσμός	Μέγεθος περιοχής (τ.χλμ.)	Ανεργία (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	Μετανάστες ως ποσοστό % του συνολικού πληθυσμού (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	ΕΤΠΑ	Σύνολο επιλέξιμων δαπανών	Ποσοστό δαπανών που αφορά:					
							Φυσική και περιβαλλοντική ή ανάπτυξη	Επιχειρηματικότητα & απασχόληση	Κοινωνική ένταξη	Μεταφορές	Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών	Τεχνική βοήθεια
Neubrandenburg	25.450	8,9	18	2	14.870.000	19.840.000	53%	7%	23%	9%	0%	8%
Saarbrücken	25.197	16,0	9	11	9.913.000	22.521.000	32%	38%	10%	7%	1%	10%
Ελλάδα	65.000	17,9	17	14	25.500.000	36.377.000	55%	13%	17%	1%	5%	9%
Ηράκλειο	20.000	1,4	9	3	7.950.000	10.600.000	77%	9%	5%	0%	0%	9%
Κομοτηνή	20.000	1,8	16	34	8.000.000	12.393.667	36%	17%	29%	2%	8%	8%
Πέραμα	25.000	14,7	25	4	9.550.000	13.383.333	54%	13%	16%	0%	6%	11%
España	250.044	39,3	18	11	112.600.000	179.973.333	50%	16%	18%	6%	5%	6%
Caceres	26.705	3,0	19	6	11.420.000	15.226.667	64%	8%	13%	0%	10%	6%
Gijon	26.815	15,0	23	5	10.500.000	14.000.000	34%	28%	30%	0%	3%	6%
Granada	26.842	2,1	25	4	12.340.000	16.453.333	41%	25%	16%	9%	3%	6%
Jaen	20.557	1,0	25	11	12.340.000	16.453.333	44%	21%	28%	0%	2%	5%
Orense	11.558	0,5	20	2	9.820.000	13.093.333	64%	17%	7%	0%	6%	6%
Pamplona	29.119	1,7	12	5	11.420.000	22.840.000	48%	20%	14%	2%	9%	7%
S. Adria de Besos	13.000	0,6	12	2	12.340.000	24.680.000	61%	15%	21%	0%	1%	3%
S. Sebastian-Pasajes	38.179	1,7	11	61	10.500.000	21.000.000	55%	12%	15%	6%	6%	6%
S.Cristobal de la Laguna	28.275	4,8	27		11.420.000	15.226.667	56%	15%	17%	1%	5%	6%
Teruel	28.994	9,0	10	2	10.500.000	21.000.000	34%	5%	16%	37%	3%	6%
France	308.632	96,0	22	19	102.000.000	283.609.390	41%	22%	21%	7%	4%	5%
Bastia	20.335	3,0	24	13	11.813.000	31.045.038	55%	18%	24%	0%	0%	3%
Bordeaux	51.300	12,3	26		9.660.000	26.099.000	21%	24%	30%	15%	5%	5%

Πόλη	Πληθυσμός	Μέγεθος περιοχής (τ.χλμ.)	Ανεργία (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	Μετανάστες ως ποσοστό % του συνολικού πληθυσμού (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	ΕΤΠΑ	Σύνολο επιλέξιμων δαπανών	Ποσοστό δαπανών που αφορά:					
							Φυσική και περιβαλλοντική ή ανάπλαση	Επιχειρηματικότητα & απασχόληση	Κοινωνική ένταξη	Μεταφορές	Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών	Τεχνική βοήθεια
Clichy-Montfermeil	52.409	9,0	21	31	12.884.000	34.909.940,9	58%	18%	9%	4%	7%	4%
Grenoble	40.384	16,0	17	11	9.660.000	26.295.941	53%	8%	6%	17%	11%	5%
Grigny/Viry	37.700	6,3	19	27	12.884.000	36.976.116	45%	25%	24%	0%	1%	6%
Le Havre	17.000	8,0	34	8	10.742.000	30.297.554	42%	17%	23%	11%	2%	6%
Le Mantois	29.504	7,2	24		12.884.000	37.910.280	38%	25%	25%	3%	5%	4%
Strasbourg	37.000	30,0			9.660.000	29.642.671	48%	20%	20%	5%	3%	4%
Val-de-Seine	23.000	4,2	15	21	11.813.000	3.0432.849	10%	42%	30%	10%	2%	6%
Ireland												
Ballyfermot	21.437	5,1	12	2	5.300.000	11.420.000	41%	7%	34%	0%	11%	7%
Italia	350.448	79,9	23	4	114.800.000	264.397.653	56%	8%	10%	14%	6%	6%
Carrara	34.635	28,0	12	2	8.860.000	27.165.000	42%	2%	3%	48%	0%	6%
Caserta	23.386	3,4	31	2	15.02.0000	29.258.280	63%	2%	16%	10%	1%	8%
Crotone	50.200	8,4	27	1	15.050.000	25.083.333	64%	25%	2%	1%	1%	7%
Genova	23.000	2,0	24	19	10.710.000	29.522.459	63%	11%	10%	10%	0%	5%
Milano	53.121	12,1	7	6	10730000	26.999.999	35%	3%	5%	22%	30%	6%
Misterbianco	45.608	8,4	29	0	15050000	25.090.000	33%	6%	44%	12%	0%	6%
Mola di Bari (2)	26.486	5,1	50		8620000	21.853.582	64%	8%	2%	13%	3%	5%
Pescara	21.769	5,4	12	2	4900000	12.250.000	53%	2%	9%	24%	7%	7%
Taranto	47.400	5,1	24	1	15130000	38.750.000	74%	8%	1%	10%	2%	4%
Torino	24.843	2,1	18	2	10730000	28.425.000	60%	2%	13%	1%	18%	6%

Πόλη	Πληθυσμός	Μέγεθος περιοχής (τ.χλμ.)	Ανεργία (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	Μετανάστες ως ποσοστό % του συνολικού πληθυσμού (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	ΕΤΠΑ	Σύνολο επιλέξιμων δαπανών	Ποσοστό δαπανών που αφορά:					
							Φυσική και περιβαλλοντική ή ανάπλαση	Επιχειρηματικότητα & απασχόληση	Κοινωνική ένταξη	Μεταφορές	Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών	Τεχνική βοήθεια
Nederland	135.602	19,5	10	35	29.800.000	87.077.632	19%	27%	17%	18%	12%	6%
Amsterdam	62.245	5,3	13	44	8.940.000	31.149.826	26%	27%	26%	1%	13%	7%
Heerlen	43.806	12,2	9	46	11.920.000	32.183.702	14%	32%	8%	32%	9%	6%
Rotterdam	29.551	2,0	9	14	8.940.000	23.744.104	17%	22%	19%	22%	15%	5%
Österreich	54.730	9,2	8	19	8.400.000	36.459.000	59%	18%	3%	12%	4%	4%
Graz	31.930	7,4	8	12	4.200.000	20.555.000	44%	23%	0%	22%	6%	5%
Wien	22.800	1,9	7	27	4.200.000	15.904.000	78%	13%	7%	0%	0%	2%
Portugal	57.496	11,0	25	21	19.200.000	29.591.535	26%	26%	43%	0%	0%	5%
Amadora	10.081	0,8	10	44	3.562.152	5.088.786	32%	37%	26%	0%	1%	4%
Lisboa	20.050	4,5	38	-	5.663.822	10.254.143	15%	33%	49%	0%	0%	3%
Porto Gondomar	27.365	5,7	27	20	9.974.026	14.248.606	31%	17%	45%	0%	0%	7%
Suomi/Finland												
Helsinki/Vantaa	45.000	29,0	13	11	5.300.000	22.500.000	0%	29%	47%	0%	16%	8%
Sverige												
Göteborg	31.763	32,0	11	42	5.300.000	16.000.000	0%	71%	21%	0%	0%	8%
UK	382.629	186,3	11	9	124.300.000	271.921.479	30%	28%	33%	2%	1%	7%
Belfast	31.902	13,6	26		10.623.932	17.125.744	66%	17%	5%	3%	0%	9%
Bristol	37.041		6	2	10.647.846	22.427.491	44%	0%	49%	0%	0%	8%
Burnley	32.747	11,4	5	12	11.426.418	22.852.836	34%	0%	58%	0%	0%	8%
Clyde Waterfront	27.867	9,4	9	1	12.881.517	28.257.982	17%	43%	32%	0%	0%	7%

Πόλη	Πληθυσμός	Μέγεθος περιοχής (τ.χλμ.)	Ανεργία (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	Μετανάστες ως ποσοστό % του συνολικού πληθυσμού (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)	ΕΤΠΑ	Σύνολο επιλέξιμων δαπανών	Ποσοστό δαπανών που αφορά:					
							Φυσική και περιβαλλοντική ή ανάπλαση	Επιχειρηματικότητα & απασχόληση	Κοινωνική ένταξη	Μεταφορές	Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών	Τεχνική βοήθεια
Halifax	49.700	13,0			12.629.162	35.980.325	33%	28%	33%	0%	0%	5%
Hetton & Murton	34.942	60,4	6	1	11.447.097	24.804.110	14%	39%	39%	0%	0%	8%
Normanton in Derby	27.200	3,5	26		11.088.051	27.746.100	20%	29%	45%	0%	0%	6%
Peterborough	37.253	17,8	3	7	11.125.686	22.291.872	31%	33%	18%	0%	10%	7%
Stockwell	30.180	2,0	10	36	9.981.798	19.963.596	38%	19%	15%	15%	7%	5%
Thames Gateway	45.027	21,3	4	14	11.824.561	29.223.559	18%	37%	34%	5%	0%	6%
West Wrexham	28.770	34,0		1	10.623.932	21.247.864	28%	46%	18%	0%	0%	8%

- (1) Τα στοιχεία δαπανών ανά προτεραιότητα του προγράμματος της Δανίας είναι προσωρινά και θα επιβεβαιωθούν όταν ολοκληρωθεί το συμπλήρωμα του προγράμματος.
- (2) Παραδόξως, το πρόγραμμα Mola di Bara περιλαμβάνει μέτρα για τον τομέα της αλιείας. Αυτά τα μέτρα, μολονότι επιλέξιμα, δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες του εν λόγω πίνακα, με αποτέλεσμα το άθροισμα των δαπανών ανά προτεραιότητα να μην ισούται με 100% σε αυτήν την περίπτωση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ URBAN II

